

MASARYKOVA UNIVERZITA

Fakulta sociálních studií
Katedra politologie

Bc. Denis Janšta (UČO 427067)
Bezpečnostní a strategická studia
magisterské studium
imatrikulační ročník 2016/2017

PERSPEKTÍVA REESKALÁCIE KONFLIKTU NA DONBASE

Predikční modely v bezpečnostní praxi (BSS 478)

Prediktívna simulácia

V Brně 14.4.2019

OBSAH

ÚVOD	3
POZADIE A KONTEXT SPORU	4
DYNAMIKA KONFLIKTU	8
AKTÉRI: POZÍCIE A ZÁUJMY	11
ANALÝZA PREDIKCIE	26
ANALYTICKÉ ZHRNUTIE A INTERPRETÁCIA	37
ZÁVER	40
ZDROJE.....	44

ÚVOD

Na prelome rokov 2013/2014 došlo na Ukrajine k zásadným vnútropolitickým zmenám. Následná anexia Krymu zo strany Ruskej federácie predznamenal prepuknutie konfliktu na východe Ukrajiny. Konflikt na Donbase trvá už viac ako 5 rokov, pričom je otázne, ako bude ďalej pokračovať. Spor medzi Kyjevskou vládou a proruskými separatistami politicky, finančne a vojensky podporovanými Moskvou, viedol nielen k zhoršeniu vzťahov medzi Ukrajinou a Ruskom, ochladeniu vzťahov Ruska a západného spoločenstva, ale má aj výrazné dopady na bezpečnostné prostredie v Európe. Ukrajinský konflikt má tak rozmer vnútro ukrajinský (zahraničnopolitické smerovanie krajiny, boje oligarchov o moc), ako aj regionálny (bezpečnosť v Európe) či dokonca globálny (rola Ruska ako svetovej veľmoci).

Cieľom tejto prediktívnej analýzy je, za pomoci špecializovaného softwaru *Predictioneers Game* nájsť odpoveď na otázku či: „dôjde k reeskalácii konfliktu na Donbase“. Postupujúc podľa návodu autora softwaru B. Mesquity budú kľúčovým aktérom priradené vstupné hodnoty, ktoré software spracuje. Následné výstupy budú zanalyzované a interpretované. Nakoľko v období vzniku práce (jar 2019) prebiehajú na Ukrajine prezidentské voľby bude predikcia brať do úvahy oba možné scenáre vývoja tj. víťazstvo P. Porošenka, ako aj víťazstvo V. Zelenského. Vďaka tomu bude možné vo výsledku porovnať aký by bol pravdepodobný vývoj situácie na Donbase v prípade víťazstva jedného z kandidátov.

Z hľadiska organizácie práce bude práca rozdelená na dve hlavné časti. V rámci teoretickej časti bude pozornosť venovaná kontextu a pozadiu sporu na Ukrajine, ako aj dynamike konfliktu. V rámci prediktívnej časti bude následne pozornosť venovaná hlavným aktérom (vstupné dáta), ako aj analýze výstupov predikčného softwaru a ich interpretácii.

KONFLIKT NA UKRAJINE¹

POZADIE A KONTEXT SPORU

Ukrajina je druhý najväčší štát Európy s rozlohou 603 700km² a počtom obyvateľov: 43 952 299. (CIA 2019)² Z geografického hľadiska je územie Ukrajiny predovšetkým nížinaté s úrodnou pôdou. Hornatá časť územia sa nachádza na západe (Karpaty) resp. na Kryme. Rovinatý a rozsiahly terén je kľúčový aj z hľadiska geopolitiky. Geopoliticky význam Ukrajiny zvlášť citlivo vníma jej východný sused – Rusko. Pre Rusko predstavuje Ukrajina otvorené nárazníkové pásmo medzi jeho vlastným územím a Západom. Zvláštny geopolitický význam má tiež samotný Krymský polostrov. Rusko má napriek svojej rozlohe deficit nezamrzajúcich prístavov. Historicky preto usilovalo o kontrolu Čierneho mora, pričom strategická poloha Krymu v tom zohrávala kľúčovú rolu. (Marshall 2017:27) Geopolitický význam Ukrajiny si však uvedomuje aj Západ. Podľa amerického politológa Z. Brzezinského je Ukrajina geopolitickým ohniskom, pričom je kľúčová pre možné obnovenie veľmocenského postavenia Ruska. (Brzezinski 1997 52-55) Ruský záujem o Ukrajinu má nielen geopolitický, ale aj historický a kultúrno-politický rozmer.

Korene ukrajinskej štátnosti siahajú až do obdobia Kyjevskej Rusi - prvého štátneho útvaru východných Slovanov (Rusov, Ukrajincov, Bielorusov).³ V tomto období, tiež došlo k prijatiu kresťanstva na Rusi. (Boček 2015)

Rusko (Moskovské kniežatstvo) sa považovalo za dediča Kyjevskej Rusi s čím súvisí aj ruský prístup k Ukrajine či Bielorusku, kedy sú tieto územia chápané ako súčasť historickej „Rusi“. Rusi preto považujú Ukrajincov a Bielorusov za spriaznené národy, ktorých jazyk je dialektom ruštiny. Z ruského pohľadu tak Moskva cíti zodpovednosť za vývoj a dianie na Ukrajine.⁴ (Rychlík a kol. 2015:8-9)

Ukrajinci naopak sami seba považujú za jediného dediča Kyjevskej Rusi, pričom ruský národ má mať korene v mladšom Vladimírsko-Suzdalskom kniežatstve. Na Kyjevskú Rus priamo nadväzujú kozácke štáty a neskôr národné obrozenie. Z pohľadu Ukrajincov tak historicky existujú „Rusi“ dve (Kyjevská a Moskovská) tj. existujú aj dva samostatné národy: ukrajinský a ruský. (Rychlík a kol 2015:9-10)

Na Ukrajinu mali okrem Rusov významný vplyv aj Poliaci. Ukrajina sa tak historicky počas dejín nachádzala v oblasti potýkania vplyvov Ruska a Poľska, pričom sama dlhodobo usilovala o

¹ Kapitola vychádza z autorovej seminárnej práce do predmetu BSS404 Výskum konfliktu: *Janšta, D. 2019. Konflikt na Ukrajine. Brno: MUNI*

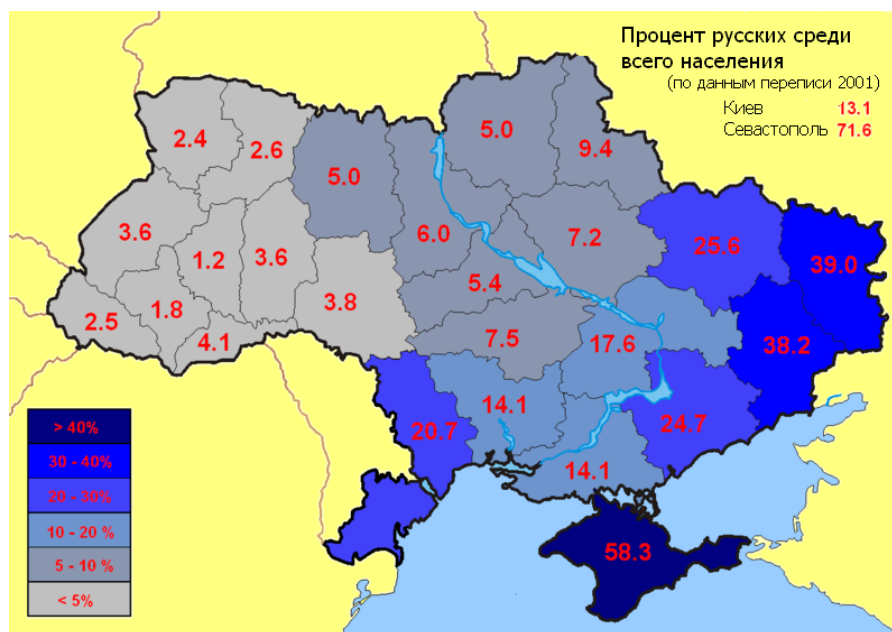
² Počet obyvateľov k 7/2018 v rámci medzinárodne uznávaných hraníc.

³ Definitívne zanikla v 13. storočí pod nájazdom Tatárov

⁴ Vráťane práva zasiahnuť, pokiaľ to Moskva považuje za potrebné.

určitú formu štátnosti. Od 17. storočia dochádza k postupnému začleňovaniu územia Ukrajiny do Ruska. Tzv. Ľavobrežná Ukrajina bola k Rusku pričlenená v roku 1654 a tzv. Pravobrežná po delení Poľska v rokoch 1793-1795. (Gurňák 2004: 21) Južné oblasti Ukrajiny vrátane Krymu boli od 13. storočia súčasťou tatárskej Zlatej hordy. V roku 1441 došlo k vytvoreniu samostatného Krymského chanátu, ktorý bol pod vplyvom Osmanskej ríše. (Gurňák 2004: 17) Po víťazstve Ruska v Rusko-Tureckej vojne sa Krym v roku 1783 stal súčasťou Ruska. Oblasti na pobreží Čierneho mora na sever od Krymu získali názov Novorusko a začali byť osídľované Rusmi a Ukrajincami. (Rychlík a kol 2015:164)

Korene súčasného konfliktu na Ukrajine siahajú hlboko do minulosti. Odlišný historický vývoj jednotlivých oblastí či vplyv Poľska a Ruska je dodnes citeľný. Z takmer 44 miliónov obyvateľov Ukrajiny sa 77,8% hlási k ukrajinskej národnosti a 17,3% k národnosti ruskej. (CIA 2019). V národnostnom zložení sú výrazné regionálne rozdiely.⁵ Zástupcovia ruskej národnosti dominujú na polostrove Krym. Veľmi silné zastúpenie Rusov je aj v oblastiach východnej a južnej Ukrajiny. Tento fakt je daný jednak geografickou blízkosťou Ruska, ako aj tým, že sa jedná o historické územia Novoruska. Z národnostnej štruktúry je tiež zrejماً hranica medzi Ľavobrežnou a Pravobrežnou Ukrajinou. Najmenšie zastúpenie ruskej národnosti je v západných oblastiach, s historickým vplyvom Poľska. Až do prepuknutia ukrajinského konfliktu sa národnostné zloženie výrazne odzrkadľovalo aj na volebných preferenciách strán a kandidátov. (Central'na viborča komisija 2004,2010)

Percentuálne zastúpenie ruskej menšiny. Zdroj: Wikimedia.org 2001

⁵ Národnostné delenie je do veľkej miery nepresné nakoľko časť obyvateľov pochádza zo zmiešaných rodín. Rovnako nie úplne presné je určovanie národnosti na základe jazyka, nakoľko ruština je v tejto oblasti historicky používaná ako lingua franca.

Krym

Krymský polostrov predstavuje výbežok pevniny do Čierneho mora. S územím pevninskej Ukrajiny je spojený Perekopskou šíjou. Okrem Čierneho mora je pobrežie Krymu obmývané morom Azovským. S územím Ruska je Krym od mája 2018 spojený krymským mostom. (Vesti 2018)

Krym je strategickým územím. Mesto Sevastopol' je sídlom ruskej čiernomorskej flotily.⁶ Význam prístavu Sevastopol' spočíva nielen v strategickej polohe Krymu (vd'aka čomu je možná lepšia kontrola Čierneho mora), ale aj v tom, že sa jedná o jeden z mála ruských nezamŕzajúcich prístavov. Krym má strategický význam aj vo vzťahu k Azovskému moru. Cca 5 km široký Kerčský prieliv predstavuje nielen najbližšie spojenie s Ruskom, ale je aj „hrdlom“ medzi Azovským a Čiernym morom.

Okrem strategickej hodnoty je Krym pre Rusko dôležitý aj kultúrne a historicky. Na Kryme prijal v roku 988 krst Vladimir I. Svjatoslavič a to pre seba ako aj celú Kyjevskú Rus. (Švankmajer a kol. 2010: 14) Krym a prístav Sevastopol' majú tiež symbolický význam ako miesta vojenskej slávy. Počas Krymskej vojny ruskí vojaci bránili mesto pred presilou anglo-francúzsko-sardínskej koalície. Obdobne počas druhej svetovej vojny Sevastopol' takmer 200 dní vzdoroval nemeckým jednotkám. V roku 1954 bol Krym na pokyn N. Chruščova z praktických dôvodov administratívne pričlenený k Ukrajinskej SSR. (TASS 2017) V období rozpadu ZSSR (1991) sa začali na Kryme objavovať separatistické tendencie. V roku 1990 získal Krym autonómiu. Regionálny parlament následne v roku 1991 vyhlásil suverenitu Krymu, ktorá bola prehlásená za protiústavnú. Od roku 1992 začalo narastať napätie medzi Kyjevom a Moskvou ohľadom budúcnosti čiernomorskej flotily. (TASS 2017) Napätie trvalo do roku 1997, kedy došlo k podpisu dohôd, ktoré Rusku garantovali možnosť kotvenia v Sevastopole do roku 2027. Prezident Janukovyč následne v roku 2010 dohodol predĺženie zmluvy do roku 2042 výmenou za zľavu na plyn. (Guardian 2014) Okrem dohôd týkajúcich sa flotily došlo v roku 1997 k podpisu Zmluvy o priateľstve a spolupráci medzi oboma krajinami. V roku 1998 došlo k schváleniu Ústavy Krymu. (Rychlík a kol 2015)

Donbas

Donbas⁷ je región na východe Ukrajiny, ktorý administratívne zahŕňa Doneckú a Luhanskú oblasť. Jedná sa o tradičnú priemyselnú oblasť bohatú na nerastné suroviny. Na rozdiel od

⁶ Do anexie Krymu aj ukrajinskej flotily

⁷ Donecká uhoľná panva

Krymu je tu menšie zastúpenie príslušníkov ruskej národnosti⁸, dominantným jazykom je však ruština. (Gosudarsvennyj komitět statistiki Ukraini 2001) Väzby regiónu na Rusko sú dané nielen kultúrne, ale aj ekonomicky, čo vyplýva z priemyselného charakteru oblasti. Región Donbasu patril už za čias ZSSR k najrozvinutejším. Mnohí obyvatelia oblasti tak viac než z kultúrnych dôvodov vzhládajú k súčasnému Rusku aj s určitou dávkou nostalgie.⁹ (Forbes 2014)

Donbas taktiež na rozdiel od Krymu v minulosti nemal separatistické tendencie. Vymedzovanie tak prebiehalo predovšetkým v politickej rovine. Citlivo boli vnímané snahy o priblíženie sa k Západu výmenou za vzdialenie sa Rusku. Veľkú rolu v tom hrali osobné ekonomické záujmy miestnych elít – oligarchov. (Duleba-Gális 2016)

Early warning signals

Na základe poznania kontextu a pozadia konfliktu je možné identifikovať „early warning signals“. V prvom rade je to pretrvávajúce *ruské geopolitické ponímanie sveta*, ktoré je chápané ako hra s nulovým súčtom. Ukrajina je v tomto prípade chápaná ako geopolitický objekt – nárazníkové pásmo. Rusko ostro vystupuje proti zblížovaniu EÚ/NATO s krajinami bývalého ZSSR, ktoré chápe ako svoju sféru vplyvu.¹⁰ V tomto diskurze má Ukrajina ešte zvláštne miesto dané okrem veľkosti a polohy aj ekonomickými a kultúrnymi faktormi.

Rusko, ktoré sa vníma ako dedič Kyjevskej Rusi *chápe Ukrajinu ako spriaznený národ*. Moskva tak cíti kultúrne-historickú povinnosť aktívne sledovať politické dianie na Ukrajine a vo svojom ponímaní si vyhradzuje právo v prípade potreby aj zasiahnuť.¹¹

Rusko dlhodobo prikladá *Krymu špecifický význam*. Ten je daný nielen strategickou polohou, ale má aj svoj kultúrno-politický rozmer. Domáca politika V. Putina bola/je do značnej miery postavená na prvkoch nacionalizmu. Zvlášť silnú rolu tiež zohráva ruská pravoslávna cirkev. V takejto konštelácii bolo možné Krym dlhodobejšie považovať za Achillovu päť Ukrajiny. V tejto súvislosti je tiež dôležité pripomenúť dlhodobé podceňovanie (latentných) separatistických tendencií Krymu, ktoré boli najviditeľnejšie v 90. rokoch.

⁸ 38% Doneck, 39% Luhansk

⁹ Spomienky na ekonomický rozvoj a stabilitu

¹⁰ Vytvorenie GUAM, Oranžová revolúcia...

¹¹ Rusko chápe Ukrajinu ako akéhosi „mladšieho súrodenca“, ktorý má byť v prípade rebélie „usmerný“. Rusko sa aktívne zaujímalo o dianie na Ukrajine hlavne vždy pred prezidentskými voľbami (2004,2010) (Zygar 2016)

DYNAMIKA KONFLIKTU NA UKRAJINE (DO SÚČASNOSTI)

Na Ukrajine sa od získania nezávislosti striedali obdobia spolupráce a vyostrených vzťahov s Ruskom. *Latentné štádium* konfliktu tak začína nezávislosťou Ukrajiny v roku 1991 a to skepsou voči projektu SNŠ. Koncom roku 1991 prevzal prezident Kravčuk velenie ozbrojených síl na území Ukrajiny, čím v podstate zanikli úvahy o možnom spoločnom velení armád SNŠ. (Rychlík a kol 2015:398) Začiatkom 90. rokov narastá napätie ohľadom statusu Krymu či budúcnosti sovietskej Čiernomorskej flotily. K vyriešeniu otázok došlo v roku 1997. (viď vyššie) Od druhej polovice 90. rokov Ukrajina udržiava aktívne styky aj s EÚ a NATO. Ukrajina tiež prehlbuje spoluprácu s Gruzínskom, Azerbajdžanom a Moldavskom, následkom čoho je vznik Organizácie pre demokraciu a ekonomický rozvoj (GUAM), ktorá mala predstavovať akúsi alternatívu voči SNŠ a ruskému tlaku. (GUAM 2019)

Začiatky *manifestačnej fázy* konfliktu je tak možné hľadať v roku 2004 v období tzv. Oranžovej revolúcie, kde proti sebe stáli prozápadný V. Juščenko a proruský V. Janukovyč. Janukovyč voľby vyhral, podozrenia zo zmanipulovania volieb však viedli k masívnym protestom výsledkom čoho bolo opakovanie volieb a víťazstvo prozápadného Juščenka. Oranžová revolúcia ešte viac polarizovala spoločnosť: zatiaľ čo západ Ukrajiny a Západné štáty podporovali Juščenka, vo východných oblastiach dominoval Janukovyč podporovaného Ruskom. (Zygar 2016:119)

Napätie do Rusko- Ukrajinských vzťahov vniesli 2 plynové krízy (2006,2009), ale aj zblížovanie Ukrajiny a Západu. Juščenko v roku 2008 odsúdil ruské kroky voči Gruzínsku. V roku 2008 prebiehali úvahy aj o možnom členstve Ukrajiny v NATO. K tomu sa Ukrajina chcela priblížiť hlavne aktívnou účasťou v programe Partnerstvo pre mier. (Rychlík a kol. 2015:412-416) K určitému zblíženiu so Západom však došlo prostredníctvom projektu Východného partnerstva. V roku 2010 sa prezidentom Ukrajiny stal V. Janukovyč, ktorý sa k prozápadnej orientácii staval skepticky a presadzoval koncept vojenskej neutrality. (Budjeryn 2015) Za vlády Janukovyča došlo k zlepšeniu vzťahov s Ruskom. V domácej politike Janukovyč zasiahol proti expremiérke Tymošenkovej – symbolu oranžovej revolúcie, ktorá bola obvinená z uzatvorenia nevýhodných zmlúv s Ruskom týkajúcich sa odberu zemného plynu. Vrcholom manifestačnej fázy sa stal rok 2013. Prezident Janukovyč mal podpísať Asociačnú dohodu s EÚ. Rusko chápalo, že pokiaľ Ukrajina podpíše asociačnú dohodu s EÚ, nebude môcť dôjsť k zblíženiu s ruským Eurázijským integračným projektom. Moskva kombináciou sľubov (pôžičky, zľava na plyn) a vyhrážok dosiahla, že Janukovyč dohodu odmietol. (Guardian 2013a)

V reakcii nato došlo k protestom proti prezidentovi (Euromajdan). Proces *eskalácie* mal niekoľko fáz. V prvej fáze (diskusia), od 21.11. 2013 narastal počet demonštrantov, ktorí najskôr vyzývali prezidenta Janukovyča k podpisu asociačnej dohody, neskôr ho začali vyzývať k podaniu demisie. (Guardian 2013b) Eskalácia sa následne dostala do druhej fázy (polarizácia). V rámci nej sa predovšetkým v tradičných Janukovyčových baštách na východe krajiny začali organizovať provládne demonštrácie – Antimajdany. (NYtimes 2013) Od začiatku roku 2014 sa eskalácia dostáva do tretej fázy (izolácia). V rámci nej začína dochádzať k stretom medzi demonštrantami a políciou. Od februára dochádza k ozbrojenému násiliu, výsledkom čoho je niekoľko desiatok mŕtvych demonštrantov. Janukovyč sa ešte neúspešne pokúsil o dohodu, nakoniec však 22.2. došlo k jeho odvolaniu a sám musel za pomoci ruských spravodajských služieb odísť na východ Ukrajiny, neskôr na Krym, odkiaľ bol evakuovaný do Ruska. Rusko odsudzovalo demonštrácie na Ukrajine a stálo za prezidentom Janukovyčom. (Rossija 24. 2015)

Eskalácia dosiahla svoju vrcholnú fázu (deštrukciu) po 22.2 2014. V noci z 22/23.2 ruský prezident Putin nariadil evakuáciu Janukovyča a zároveň nariadil spustiť operáciu na Kryme. 26/27.2 sa na Kryme začali objavovať neoznačení vojaci, ktorý blokovali ukrajinské jednotky. (Rossija 24. 2015) 16.3. sa na Kryme uskutočnilo referendum , na jeho základe následne parlament Krymu vyhlásil nezávislosť a požiadal o pripojenie Republiky Krym a mesta Sevastopol' k Ruskej federácii, k čomu došlo 18.3. (RT 2014) Horná komora ruského parlamentu následne 20.3. schválila možnosť nasadenia ruských jednotiek na Kryme s cieľom zabezpečiť bezpečnosť polostrova. (Sovet Federacii 2014)

Po dlhšom čase prezident Putin priznal, že neoznačení vojaci boli príslušníkmi ruskej armády. Ich úloha spočívala v zabezpečení bezpečnosti obyvateľov a hladkého priebehu referenda.

Z pohľadu Ruska tak k porušeniu práva nedošlo, nakoľko v Krymských uliciach pôsobili len vojaci, ktorí tam boli rozmiestnení na základe platných dohôd. Krym na základe výsledkov referenda vyhlásil nezávislosť (argumentácia Kosovom a právom národov na sebaurčenie), a až následne požiadal o pripojenie k Rusku. (Rossija 24. 2015) Z pohľadu Ukrajiny sa však jednalo o intervenciu a následnú anexiu. S Ukrajinským pohľadom sa stotožňuje aj Západ, ktorý krymské udalosti považuje za porušenie medzinárodného práva.

Po anexii Krymu pokračovala situácia na juhovýchode Ukrajiny . Od masových demonštrácií v Donecku, Luhansku a Charkove dochádza postupne (4/2014) k obsadzovaniu vládnych budov. Na rozdiel od Krymu však ukrajinské bezpečnostné zložky proti separatistom aktívne zasahovali.

V Donecku a Luhansku situácia vyvrcholila vyhlásením separatistických republík (DLR, LLR). (The Ukraine Crisis Timeline 2019)

Situácia na východe Ukrajiny hrozila rozpadom štátu. V polovici apríla Kyjev rozhodol o nasadení armády. (TASS 2018) Zatiaľ čo v niektorých oblastiach (Charkov) došlo k obnoveniu poriadku na Donbase dochádzalo ku kulminácii konfliktu. Do leta 2014 ukrajinské bezpečnostné zložky úspešne postupovali. V auguste však separatisti vyzbrojení ťažkými a modernými zbraňami zahájili ofenzívu. (The Ukraine Crisis Timeline 2019) Západ ostro odsudzoval rolu Ruska v ukrajinskom konflikte a začal naliehať, aby Rusko prestalo podporovať separatistov, prípadne aby využilo svoj vplyv a aby došlo k zastaveniu bojov.

Pod medzinárodným tlakom došlo v septembri 2014 k dohode z Minsku (Minsk I), výsledkom čoho malo byť prímerie a postupné nastolenie podmienok pre deeskaláciu. Na Donbase však naďalej dochádzalo k stretom medzi separatistami a provládnymi jednotkami. V 2/2015 došlo k druhým rokovania (Minsk II) , v ktorých sa strany zaviazali hľadať politické riešenie a rešpektovať územnú celistvosť Ukrajiny. (Financial Times 2015) Dohodnuté prímeria však bolo z času na čas porušované. Ani jedna zo strán však neprebrala iniciatívu, konflikt sa tak ocitol v štádiu zamrznutia. Podľa Menona a Rumra došlo k zamrznutiu konfliktu bez toho, aby bol dosiahnutý mŕtvy bod potrebný pre ďalšiu deeskaláciu. (Menon-Rumer 2015)

Napriek Minským dohodám dochádza pravidelne k reeskalačným momentom, ktoré hrozia znovuoobnovením bojov. Medzi takéto momenty patrilo napríklad rozhodnutie Ruska uznávať dokumenty DLR a LLR (2017) či incident v Kerčskom prielive (11/2018), kde došlo k priamemu stretu medzi ukrajinským námorníctvom a ruskou pohraničnou strážou. (BBC 2018)¹²

¹² Medzi ďalší takéto moment môže patriť napríklad aj rozhodnutie Ruska zjednodušiť udeľovanie občianstva obyvateľom Donbasu z 24.4.2019. Tento krok je možné chápať aj ako snahu ruských orgánov „otestovať“ reakcie nového prezidenta Zelenského. (K ruskému kroku došlo po spracovaní predikčnej analýzy.)

PREDIKTÍVNA ČASŤ

AKTÉRI: POZÍCIE A ZÁUJMY

Pre zodpovedanie hlavnej výskumnej (predikčnej) otázky: „Dôjde k reeskalácii konfliktu na Donbase?“ bolo vymedzených 50 aktérov¹³, ktorých je možné rozdeliť do 4 kategórií (skupín):

- 24 aktérov na strane Ukrajiny
- 5 aktérov na strane proruských separatistov
- 14 aktérov na strane Ruska
- 7 externých aktérov

Väčšina aktérov (29) je priamo spätá s územím Ukrajiny (24 na strane Ukrajiny, 5 na strane proruských separatistov). Rozloženie hlavných aktérov je približne vyrovnané v pomere 24:19 (24 v prospech Ukrajiny x 5 v prospech proruských separatistov + 14 v prospech Ruska).

Jednotlivým aktérom budú pre potreby predikčnej analýzy (Predicioneers Game) priradené vstupné hodnoty v 4 hlavných kategóriách.

Influence (vplyv) – V rámci tejto kategórie je na škále 0-100 vyjadrený reálny vplyv daného aktéra. Ten spočíva predovšetkým v potenciály/sile presvedčiť iných aktérov, aby zmenili svoje preferencie v prospech aktéra s vyšším vplyvom. V tejto súvislosti bola veľká pozornosť venovaná tomu, aby súčet vplyvu slabších aktérov výrazne neprevážil vplyv aktéra silnejšieho tak, že by to nezodpovedalo skutočnému rozloženiu síl. Pozornosť na vyváženosť však nebola kladená len v rámci vyššie spomenutých 4 kategórií/skupín, ale aj naprieč nimi.

Celkový súčet vplyvu počas predikcie č.1 (prezident Porošenko) dosiahol nasledujúce hodnoty:

- *Ukrajina: 914*
- *Rusko: 845*
- *Proruskí separatisti: 175*
- *Externí aktéri: 257*

Celkový súčet vplyvu počas predikcie č. 2 (prezident Zelenský) dosiahol nasledujúce hodnoty:

- *Ukrajina: 979*
- *Rusko: 845*
- *Proruskí separatisti: 175*
- *Externí aktéri: 257*

Nakoľko konflikt prebieha na území Ukrajiny, má Ukrajina najvyššie hodnoty vplyvu – problémom sa zaoberá najviac aktérov. Rusko má vplyv nižší. Ak však k Rusku (845) prirátame

¹³ Ako bolo spomenuté v úvode z dôvodu prezidentských volieb na Ukrajine prebehne predikcia v dvoch variantoch prípad č.1 (prezident Porošenko), prípad č.2 (prezident Zelenský)

aj priamo na Donbase pôsobiacich separatistov (celkový vplyv 175) dostaneme hodnotu 1020, čím došlo k preváženiu Ukrajiny. Je tiež nutné počítať s vplyvom externých aktérov, z nich väčšina (USA, Nemecko, Francúzsko, EÚ, NATO) podporuje územnú celistvosť Ukrajiny, tj. stojí viac na strane Ukrajiny. Celkový vplyv týchto aktérov je 192. Po pripočítaní k vplyvu Ukrajiny $192+914=1106$, resp. $192+979=1171$ sa Ukrajina dostane tesne nad hodnotu súčtu vplyvu Ruska a proruských separatistov. Celkovo je tak možné skonštatovať, že v každom prípade je vyváženosť aktérov zachovaná. V rámci vzniknutého rozdielu je tiež nutné vziať do úvahy rôznorodosť záujmov niektorých ukrajinských aktérov, ktorá sa odvíja predovšetkým od ich pozícií (viď nižšie).¹⁴

Špecifickosť prípadu Ukrajiny/Donbasu taktiež neumožňovala striktné rozdelenie aktérov do skupín podľa návodu autora predikčného modelu B. Mesquity. Celkové vyjadrenie hodnôt vplyvu je preto potrebné brať ako orientačné.

Position (pozícia) – Pre potreby predikčnej analýzy bolo stanovené kontinuum, ku ktorému sa následne vzťahujú pozície jednotlivých aktérov tj. ich skutočná súčasná preferencia ohľadom výsledku k stanovenému problému. V rámci predikcie možnej reeskalácie konfliktu na Donbase bolo stanovené nasledujúce kontinuum:

- 0 – ukončenie konfliktu, nastolenie mieru
- 50 – formálny aj reálny pokoj zbraní, prímerie
- 60 - formálny záujem na pokoji zbraní, reálne prítomné občasné prestrelky. Súčasný status quo
- 100 – plné obnovenie bojov, dosiahnutie cieľov za využitia ozbrojených prostriedkov

Salience (záujem o tému) – kategória vyjadrujúca na škále 0-100 subjektívnu pálčivosť riešenej otázky pre daného aktéra. Vyjadruje to, ako veľmi je riešená téma pre aktéra dôležitá v kontexte iných aktuálnych tém. Čím je hodnota vyššia, tým väčší význam aktér danej otázke prikladá.

Flexibility (flexibilita) – vyjadruje ochotu aktéra ku kompromisom. Čím nižšiu hodnotu má aktér na stanovenej škále 0-40, tým sú jeho postoje rigidnejšie a má menšiu ochotu k ústupkom/kompromisom.

¹⁴ Oligarchovia často primárne sledujú svoje vlastné ekonomicko-politické záujmy, ktoré v prípade konfliktu Ruska a Ukrajiny dávajú nad úroveň štátnych záujmov

Ukrajina

Prezident Ukrajiny

Hlava štátu disponuje výraznými právomocami predovšetkým v oblasti zahraničnej a obrannej politiky. Jedná sa tiež o vrchného veliteľa ozbrojených síl. Z tohto dôvodu bol prezidentovi pridelený vplyv 100.

Súčasný prezident (a kandidát) *P. Porošenko* vystupuje voči politike Ruska neústupčivo, čím dáva najavo svoju ochotu nevzdať sa, zároveň je však súčasťou mierových rokovaní. (Hudema 2019) Pozícia 75 odráža jednak snahu pokračovať v súčasnej politike (odhodlanie čeliť aktívne tlaku Ruska), pričom si ale uvedomuje limity Ukrajiny. Záujem o tému (90) vyplýva z titulu funkcie. Určitá flexibilita je možná (15).

V. Zelenský v prípade zvolenia získa vplyv prezidenta (100). Už v rámci kampane vyjadril ochotu naviazať dialóg s ruským prezidentom Putinom a prispieť k vyriešeniu situácie na Donbase z čoho vyplýva deeskalačná pozícia (45). (Hnonline 2019) Záujem o tému (85) vyplýva z titulu prezidenta avšak dá sa predpokladať aj nárast záujmu o iné témy. Flexibilita postojov je väčšia ako u *P. Porošenka* (33).

Vláda Ukrajiny

Vzniká ako výsledok kompromisu medzi prezidentom a parlamentom. Vo vzťahu ku konfliktu na Donbase disponuje menším vplyvom (70) než prezident. Postoje vlády do značnej miery (minimálne prostredníctvom silových rezortov) reflektujú postoje prezidenta. Pokiaľ však prezident nedisponuje podporou v parlamente, jeho vplyv na vládu klesá. (Mikloš 2019) V prípade prezidentovania *P. Porošenka* by vláda naďalej zastávala pozíciu okolo statusu quo (65), v prípade *V. Zelenského* by bol kladený väčší dôraz na uzavretie a dodržiavanie prímeria (50).¹⁵ Záujem o problematiku je o trochu nižší než v prípade hlavy štátu (pri prezidentovaní *Porošenka*: 85, pri prezidentovaní *Zelenského*: 80), čo je dané širším spektrom tém, ktorými sa vláda zaoberá. V prípade flexibility vláda nezastáva rigidné postoje (23).

Blok Petra Porošenka

Koaličná proprezidentská strana aktuálne disponujúca 135 hlasmi v parlamente (vplyv 45). (Verchovna rada 2019) Strana do veľkej miery reflektuje postoje *P. Porošenka*, pričom jej však vyhovuje status quo (60). V prípade víťazstva *V. Zelenského* by sa strana začala viac vymedzovať voči deeskalačným (z ich pohľadu ústupčivým) snahám nového prezidenta (70).

¹⁵ Pri aktuálnom rozložení síl v parlamente

Blok P. Porošenka venuje konfliktu na Donbase pozornosť, je to však len jedna z tém, ktorej sa strana venuje (55). Flexibilita možná (20).

Národný front

Menší koaličný partner Bloku P. Porošenka disponujúcimi 80 hlasmi (vplyv 35). (Verchovna rada 2019) Národnému frontu vyhovuje súčasný stav (60), v rámci ktorého formálne existuje prímerie. Zároveň však strana zastáva vo vzťahu k Minským dohodám realistický pohľad a uvedomuje si limity plnej implementácie dohôd v aktuálnom stave. Je preto kladený dôraz na zachovanie aj vojenských možností riešenia konfliktu. (ICPS 2016) Podobne, ako jej koaličný partner, strana venuje problematike pozornosť (50), je však o trochu viac rigidnejšia vo flexibilitě (15)

Opozičný blok

Najsilnejšia opozičná strana s 38 poslancami (vplyv 15). (Verchovna rada 2019) Strana volá po mierovom riešení konfliktu na Donbase a zlepšení vzťahov s Ruskom. (ICPS 2016) Opozičný blok však zároveň odmieta anexiu Krymu a narušenie územnej integrity Ukrajiny (pozícia 10). V porovnaní s koaličnými stranami je téma konfliktu na východe Ukrajiny jednou z priorít strany (75). Z hľadiska flexibility je strana relatívne neochotná ustúpiť zo svojich pozícií (8).

Svojpomoc

Opozičná strana disponujúca 25 hlasmi (vplyv 10). (Verchovna rada 2019) Strana veľmi ostro vystupovala voči decentralizácii Ukrajiny, pokiaľ trvá okupácia Donbasu. Zároveň sa však strana profiluje ako proeurópska, volajúca po reformách. (ICPS 2016), (TASR 2016) Práve upokojenie situácie na Donbase by mohlo vytvoriť viac priestoru pre možné reformy (pozícia 55). Svojpomoc venuje konfliktu na Ukrajine pozornosť, nepatrí to však medzi jej priority (45). Určitá flexibilita je možná (18) pokiaľ by to vyhovovalo hlavným cieľom strany.

Obnova

Jedná sa o opozičnú stranu disponujúcu 24 hlasmi (vplyv 10). (Verchovna rada 2019) Medzi hlavné témy strany patrí ekonomický rozvoj štátu. Obnova sa preto kloní k ukončeniu konfliktu na východe krajiny (10). Celkovo však konflikt na Donbase nepatrí medzi hlavné priority strany, z čoho vyplýva relatívne nízky záujem o tému (30). Podobne ako Svojpomoc je Obnova ochotná k ústupkom pokiaľ to prispeje k jej politickým cieľom (25).

Bat'kivščyna

Opozičná strana s 20 poslancami (vplyv 8), silne spätá s osobou Julie Tymošenkovej. (Verchovna rada 2019) Strana v prípade Tymošenkovej úspechu v prezidentských voľbách mala byť jej „parlamentnou základňou“. Strana neodmieta Minské dohody ako nástroj reintegrácie Donbasu, primárny dôraz však kladie na bezpečnostné aspekty. (ICPS 2016) Cieľom strany je tak dosiahnutie pokoju zbraní (55), ktorý by vytvoril priestor pre ďalšie politické rokovania. Bat'kivščyna si uvedomuje páľčivosť témy, zároveň ju však nepovažuje za hlavnú prioritu (60). Strana je ochotná k ústupkom pokiaľ to povedie k želanému cieľu (23)

Radikálna strana

Opozičná strana s 21 hlasmi (vplyv 8). (Verchovna rada 2019) Strana vidí riešenie konfliktu na Donbase vo vojenskom spôsobe tj. vo vybojovaní si Donbasu (pozícia 90). (ICPS 2016) Radikálna strana ako parlamentná politická strana si však uvedomuje určité limity takéhoto spôsobu (preto strana nedosiahla najvyššiu hodnotu 100). Rovnako existuje predpoklad, že v prípade víťazstva V. Zelenského a v dôsledku jeho miernejšej politiky dôjde k zostreniu pozície strany (pozícia 93). Konflikt na Donbase je jednou z hlavných priorít strany (80). Z hľadiska flexibility je prítomná silná rigidita (5).

Vôľa ľudu

Najslabší politický opozičný subjekt disponujúci 19 hlasmi (vplyv 8). (Verchovna rada 2019) Stranu je možné označiť ako populistickú. Vôľa ľudu volá po deeskalácii konfliktu a nájdeniu mierového riešenia (10). Konflikt na východe Ukrajiny je chápaný ako dôležitá téma (70). V otázke flexibility je strana podobne, ako vyššie uvedené populistické strany (Obnova, Bat'kivščyna...), ochotná k ústupkom pokiaľ to bude v súlade s jej politickými cieľmi.

Bezpečnostná rada Ukrajiny

Poradný orgán prezidenta pojednávajúci o otázkach národnej bezpečnosti (vplyv 85). Orgán do veľkej miery reflektuje názory prezidenta a poskytuje mu svoje stanoviská. Bezpečnostná rada zo svojho titulu kladie dôraz na bezpečnostné aspekty. Rada akceptuje súčasný status quo, zároveň ale kladie dôraz na pripravenosť čeliť tlaku Ruska a proruských separatistov (pozícia 75). V prípade úspechu Zelenského sa dá predpokladať, že Bezpečnostná rada sa do určitej miery prispôsobí politike nového prezidenta, zároveň však bude v otázke možnej deeskalácie skeptickejšia (pozícia 60). Z dôvodu aktuálnej bezpečnostnej situácie v krajine patrí konflikt na

Donbase medzi hlavné oblasti záujmu Bezpečnostnej rady (87). Z titulu jej pôsobnosti vyplýva aj nízka flexibilita (3)

Ministerstvo vnútra

Vplyv ministerstva vnútra na dianie na Donbase je zo svojej podstaty nižší, ako vplyv celej vlády (65). Pozície ministerstva vnútra ako silového rezortu sú do veľkej miery ovplyvnené názorom prezidenta a Bezpečnostnej rady. V prípade pokračovania prezidentovania Porošenka sa dá očakávať zachovanie súčasných postojov (75). V prípade úspechu Zelenského dôjde aj k úprave postojov ministerstva smerom k deeskalácii, pričom si však ministerstvo uchová „bezpečnostný“ náhľad na tému (65). Situácia na východe patrí medzi hlavné oblasti záujmu ministerstva (80), pričom je podobne ako Bezpečnostná rada z hľadiska flexibility rigidné (3).

Ministerstvo zahraničných vecí Ukrajiny

Ústredná orgán zodpovedný za zahraničnú politiku (60). Ministerstvo sa nachádza pod vplyvom prezidenta. Celkovo však diplomacia hľadá primárne mierové riešenia. V prípade pokračovania prezidentovania P. Porošenka bude MZV usilovať o status quo (60) v prípade úspechu Zelenského bude kladený dôraz na väčšiu deeskaláciu (45). Situácia na východe krajiny patrí medzi priority zahraničnej služby (80). MZV je tiež v porovnaní s inými orgánmi vo svojich názoroch relatívne flexibilné (12).

Služba bezpečnosti Ukrajiny (tajná služba)

Ukrajinská tajná služba má vzhľadom na bezpečnostnú situáciu v krajine relatívne vysoký vplyv (75). Podobne ako v prípade MZV má na jej činnosť vplyv hlava štátu. V prípade pokračovania vlády P. Porošenka bude SBU pravdepodobne zastávať podobné názory ako prezident a Bezpečnostná rada (75). V prípade výhry Zelenského to bude dôraz na status quo (60), pričom SBU bude tlmiť príliš idealistické snahy nového lídra (môže ich považovať za urýchlené). Pre SBU je z titulu svojej činnosti situácia na Donbase jednou z jej hlavných priorít (90). Služba je tiež v snahe dosiahnuť svoje ciele relatívne flexibilná (30)

Ozbrojené sily Ukrajiny

Armáda má podobne ako tajná služba vzhľadom na bezpečnostnú situáciu v krajine rozhodujúci vplyv (70). (Wilk 2017) Z hľadiska postojov sú jej postoje takmer totožné s SBU a to tak v prípade Porošenkovej (75) ako aj Zelenského (60) verzie predikcie. Na rozdiel od SBU, ktorá má aj iné oblasti záujmu, je konflikt na Donbase top prioritou ozbrojených síl (99).

Ukrajinské ozbrojené sily ako aktívne bojujúca bezpečnostná zložka sú relatívne rigidné z hľadiska flexibility (4)

Národná garda Ukrajiny

Aktér, ktorý pod jednotnú subordináciu zlúčil dobrovoľnícke zbory (batalióny Azov, Donbas...). Ich vplyv (65) je daný aktuálnou situáciou v krajine a tiež tým, že sa jedná o ozbrojené zložky. (Mironova – Sergatskova 2017) Hlavnou motiváciou národnej gardy je znovuoobnovenie kontroly Kyjeva nad Donbasom z čoho vyplývajú aj ich postoje (90). V prípade výhry Zelenského môže dôjsť k určitej radikalizácii postojov jednotiek Národnej gardy ako nesúhlasu s politikou nového prezidenta (92). Podobne ako pre armádu, je konflikt na Donbase top prioritou národnej gardy (99), pričom tá je ešte viac rigidnejšia než ozbrojené sily (3).

Volodymyr Zelenský (neprezident)

V prípade neúspechu v druhom kole prezidentských volieb bude vplyv Zelenského nízky (20), do veľkej miery daný len popularitou/výhrou v prvom kole. Tú by však mohol pretaviť do úspechu v najbližších parlamentných voľbách. Bez mandátu prezidenta by mohol otvorene vystupovať za deeskaláciu konfliktu (20). Je však pravdepodobné, že medzi jeho hlavné témy budú patriť sociálne a vnútropolitické otázky, záujem o tému konfliktu bude ale výrazne nižší (35). Flexibilita Zelenského by však ostala podobná, ako v prípade, že by sa prezidentom stal (33).

Petro Porošenko (neprezident)

V prípade, že by P. Porošenko nebol zvolený, jeho vplyv klesne. Pravdepodobne si však udrží autoritu a vplyv nielen ako exprezident, ale aj ako oligarcha, ktorého strana má dominantné postavenie v parlamente (vplyv 60). Postoje Porošenka budú pravdepodobne nadväzovať na súčasné postoje (resp. môže v určitých momentoch dôjsť k ich vyostreniu) (pozícia 75). Konflikt na Donbase sa však stane už len jednou z tém, ktorým sa bude venovať (70). Bez záväzku mandátu tiež čiastočne môže stúpnuť jeho flexibilita (20)

Igor Kolomojský

Ukrajinský oligarcha, podporovateľ V. Zelenského, rival P. Porošenka s napätými vzťahmi s Ruskom. Aktuálny vplyv je 45, v prípade víťazstva V. Zelenského existuje pravdepodobnosť nárastu vplyvu Kolomojského na úroveň 70. Vo vzťahu ku konfliktu na Donbase Kolomojský zastáva pozíciu blízku statusu quo (65), pričom v súčasnosti kladie dôraz na mierové riešenie

sporu. (UNIAN 2018) Tému konfliktu vníma ako veľmi dôležitú (80). Z hľadiska flexibility je Kolomojský, podobne ako ostatní oligarchovia, ochotný pristúpiť na kompromis/ústupky, pokiaľ to bude v súlade s jeho záujmami.

Rinat Achmetov

Oligarcha pôvodom z Donbasu so silnými väzbami na bývalú Stranu regiónov exprezidenta Janukovyča. Jeho súčasný vplyv sa pohybuje na úrovni 30. Achmetov si uvedomuje komplikovanosť situácie na Donbase, zastáva preto postoje, ktoré by viedli k skutočnému pokoji zbraní (55). Svoje kontakty na Donbase si Achmetov snaží udržiavať aj po tom, ako mu separatisti zakázali vstup na nimi ovládané územia a znárodnili mu miestne podniky. Situáciu v regióne vníma veľmi pozorne (80). (Idnes 2017) Z hľadiska flexibility je ochotný k ústupkom/kompromisom, pokiaľ tie povedú k želanému cieľu.

Dmitro Firtaš

Ukrajinský oligarcha žijúci v exile, pohybujúci sa predovšetkým v oblasti energetiky (UkrGasEnergo) a chemického priemyslu. Jeho vplyv sa odvíja predovšetkým od výšky jeho majetku (15). (Malachovská 2015) Z hľadiska konfliktu na Donbase mu vyhovuje status quo (60), daný hlavne jeho obchodnými záujmami, kedy na strane jednej podporoval P. Porošenka (spoločný konkurent Kolomojský), na strane druhej udržiava obchodné záujmy na separatistických územiach (Horlivka...). (Týden 2014a) Firtašov záujem o tému konfliktu na Donbase (60) je výrazne nižší ako záujem Kolomojského či Achmetova. Z hľadiska flexibility je Firtaš prístupný (25), pokiaľ to bude vyhovovať jeho politicko-obchodným záujmom.

Sergej Taruta

Oligarcha, exguvernér Doneckej oblasti, v prezidentských voľbách 2019 sa vzdal v prospech J. Tymošenkovej (vplyv 10). V otázke konfliktu na Ukrajiny vystupuje za deeskaláciu konfliktu (40), nakoľko ten ohrozuje jeho metalurgický biznis sústredený predovšetkým okolo Industrialneho zväzu Donbasu. (Kyivpost 2018) O problematiku konfliktu na Donbase sa tak zaujíma predovšetkým prizmatom osobných záujmov (záujem o tému 70), z čoho plynie aj jeho vysoká flexibilita (35).

Genadij Kernes

Oligarcha, ex-podporovateľ V. Janukovyča, má zásadný vplyv predovšetkým v okolí Charkova, v čele ktorého stojí (20). Po udalostiach na Majdane ho nová ukrajinská vláda obvinila

z organizovania Antimajdanov. Napriek obvineniam z proruských postojov, sa Kernes vyhranil voči separatistom a podobne ako Achmetov zdôrazňuje potrebu zachovania celistvosti Ukrajiny. (Newsroom 2018) V otázke konfliktu na Donbase zastáva pozíciu okolo súčasného statusu quo, kedy je zabránené šíreniu separatistických tendencií do ďalších oblastí, pričom jemu osobne aktuálna situácia vyhovuje. Konflikt sám o sebe nepatrí medzi jeho kľúčové oblasti záujmu (55). Podobne ako u ostatných oligarchov je prítomná vysoká miera flexibility (23).

Viktor Medvedčuk

Proruský politik a oligarcha v minulosti považovaný za šedú eminenciu ukrajinskej politiky. Jeho vplyv (35) spočíva okrem iného v priamych kontaktoch na ruského prezidenta. (Týden 2014b) To mu v minulosti umožnilo vystupovať v roli mediátora, dnes je však za to kritizovaný a obviňovaný z vlastizrady. (Týden 2019) Medvedčukove postoje sú blízke Opozičnému bloku, pričom sám podobne ako strana vystupuje za jasnú deeskaláciu konfliktu (10). Situáciu na Donbase vníma veľmi vážne (80). Z hľadiska flexibility je naklonený určitým ústupkom, pokiaľ to pomôže k vymedzenému cieľu (11).

Pravý sektor

Významná ukrajinská nacionalistická skupina s relatívne výrazným neformálnym vplyvom, prekonávajúcim niektoré parlamentné subjekty (10). Pravý sektor otvorene volá po vojenskom riešení konfliktu na Donbase (100). (Duleba-Gális 2016) Akékoľvek ústupky považujú za zradu ukrajinských záujmov. Konflikt na východe Ukrajiny patrí medzi priority záujmov hnutia (90). V otázke flexibility je strana výrazne rigidná, neochotná k takmer žiadnym ústupkom.

Separatistické republiky

Prezident DĽR

Politické vedenie Doneckej ľudovej republiky formálne riadi chod na separatistických územiach, de facto je však podriadené Rusku (vplyv 50). Separatisti sú predovšetkým za vojenské riešenie sporu (80), uvedomujú si však svoju závislosť na Rusku. (Nykonorov-Pojman 2017) Nakoľko je existencia DĽR spojená s konfliktom na Donbase, je konflikt ich prioritnou témou (99). Určitá flexibilita je možná (10), predovšetkým v prípade záujmu zo strany Moskvy.

Vojenské velenie DĽR

Vojenské velenie Doneckej ľudovej republiky je viac než orgánom DĽR podriadené ruskému vedeniu vo forme inštruktorov, poradcov... (Nykonorov-Pojman 2017) To sa odráža aj na ich

vplyve na konflikt (30). Na rozdiel od politického vedenia kladú ešte väčší dôraz na vojenské riešenie sporu (90). Z hľadiska záujmu o tému zastávajú hodnotu 99. Určitá flexibilita je možná (10), predovšetkým v prípade záujmu zo strany Moskvy.

Prezident LLR

Politické vedenie Luhanskej ľudovej republiky má obdobný vplyv ako vedenie DLR (50). Rovnaké postoje sú zastávané aj v prípade pozície (80), záujmu o tému (99), či v otázke flexibility (10).

Vojenské velenie LLR

Vojenské velenie Luhanskej ľudovej republiky má obdobný vplyv ako vedenie DLR (50). Rovnaké postoje sú zastávané aj v prípade pozície (90), záujmu o tému (99), či v otázke flexibility (10).

Proruskí žoldnieri

Za proruských žoldnierov je možné označiť osoby, ktoré nepochádzajú z oblasti Donbasu, ale bojujú na strane proruských separatistov. Jedná sa o dobrovoľníkov, ktorí na Donbas prišli s cieľom zisku, úteku pred bezpečnostnými zložkami, či z ideologických dôvodov. (Nykonorov-Pojman 2017) Ich vplyv na konflikt je relatívne nízky (15), je však potrebné s nimi počítať, nakoľko sa jedná o ozbrojenú zložku, pričom ich subordinácia vojenskému veleniu separatistov je prinajmenšom otázna. Žoldnieri majú absolútny záujem na vojenskom riešení konfliktu (pozícia 100). Fakt, že sa jedná o ich hlavnú činnosť sa odráža aj na záujme o tému (99) a nízkej flexibilitate (3).

Ruská federácia

Prezident Ruskej federácie

Hlava štátu s výraznými právomocami smerom dnu aj von. Jedná sa o kľúčového aktéra ruskej zahraničnej politiky a vrchného veliteľa ozbrojených síl (vplyv 100). Z hľadiska pozície má Rusko záujem na udržaní svojho vplyvu na Donbase (Ukrajine), uvedomujúc si pritom, že konflikt Ukrajinu politicky aj ekonomicky oslabuje. Na strane druhej si Rusko uvedomuje politické a ekonomické obmedzenia brániace otvorenému Rusko-Ukrajinskému konfliktu (pozícia 75). Konflikt na Donbase je pre Kremľ jedna z dôležitých tém, nakoľko má výrazné zahraničnopolitické dopady (80). Z hľadiska flexibility je ruské vedenie ochotné k ústupkom z pozícií pokiaľ to napomôže naplneniu ich cieľov (15)

Vláda Ruskej federácie

Je v slabšom postavení voči ruskému prezidentovi. Zodpovedá predovšetkým za otázky domácej politiky a ekonomiky (70). Vláda má na pamäti záujmy Ruska na Ukrajine, uvedomuje si však dopady na ekonomickú situáciu v krajine, cieľom je preto snaha o dosiahnutie formálneho aj reálneho prímeria, ktoré umožní povoliť tlaky na Rusko (50). Téma konfliktu na Donbase je jednou z oblastí, ktorej je venovaná pozornosť, iné však majú prednosť (60). Flexibilita vlády sa odvíja od flexibility iných aktérov ruskej politiky (15).

Jednotné Rusko

Proprezidentská politická strana majúca väčšinu v parlamente (339 kresiel). (Gosudarstvennaja Duma 2019) Vzhľadom na politický systém Ruska je jej vplyv relatívne nízky (30). V rámci konfliktu strana zastáva stredovú pozíciu medzi vládou a prezidentom (60). Konflikt na Ukrajine nepatrí medzi hlavné témy strany, i keď sa mu z titulu svojej pozície venuje (25). Politické strany v Rusku sú z hľadiska flexibility výrazne flexibilné čo je dané predovšetkým ich slabým postavením v politickom systéme krajiny (30)

Komunistická strana Ruskej federácie (KPRF)

Opozičná strana so 43 hlasmi, no s relatívne výrazným neformálnym vplyvom (10). (Gosudarstvennaja Duma 2019) Z hľadiska pozície zastáva KPRF podobné postoje ako Jednotné Rusko (60). Téma konfliktu na Donbase je venovaná len minimálna pozornosť (téma humanitárnej pomoci obetiam vojny) (10). Flexibilita 30.

Liberálne - demokratická strana Ruska (LDPR)

Opozičná strana s 39 hlasmi, podobne ako KPRF má strana prostredníctvom svojho lídra V. Žirinovského vplyv na formovanie verejnej mienky (10). (Gosudarstvennaja Duma 2019) Strana otvorene volá po aktívnom presadzovaní ruských národných záujmov, pričom nevyklučuje ani využitie ozbrojených metód. (85). Téma konfliktu na Ukrajine nepatrí medzi priority LDPR, z parlamentných strán však konfliktu venuje najväčšiu pozornosť (27). Flexibilita 30.

Spravodlivé Rusko

Najslabšia opozičná strana disponujúca 23 hlasmi, strana je celkovo nevýrazná (5). (Gosudarstvennaja Duma 2019) Spravodlivé Rusko pôsobí ako satelitná strana jednotného Ruska pre oslovenie ľavicovejších voličov. V otázke konfliktu na Donbase preto zastáva

podobné postoje (60). Problematiku konfliktu na Donbase strana registruje, no nepatrí medzi jej témy (10). Flexibilita 30.

Ministerstvo zahraničných vecí Ruskej federácie

Kľúčový aktér zahraničnej politiky, v silnej interakcii s prezidentom (vplyv 70). MZV sa dlhodobo snaží korigovať vplyv silovikov na rozhodnutia prezidenta. (Zygar 2016) Podobne ako vláda rešpektuje ruské národné záujmy na Ukrajine, ale za najvhodnejšie pre Rusko považuje formálny aj reálny pokoj zbraní na Donbase (50). Nakoľko je téma Ukrajiny výraznou medzinárodne politickou témou, je to jedna z priorít MZV (75). Z hľadiska flexibility zastáva podobné názory ako prezident či vláda (15).

Bezpečnostná rada Ruskej federácie

Kolektívny orgán podriadený prezidentovi, združujúci kľúčových aktérov bezpečnostnej politiky (90). Z hľadiska konfliktu na Donbase do veľkej miery reflektuje postoje prezidenta, pričom zohľadňuje aj názory ostatných členov (70). Téma situácie na Ukrajine patrí medzi popredné priority Bezpečnostnej rady (82). Flexibilita 15 odráža flexibilitu iných aktérov výkonnej moci.

Ozbrojené sily Ruskej federácie

Ruské ozbrojené sily patria medzi najsilnejšie a najväčšie armády sveta. Armáda dokázala svoju bojaschopnosť pri anexii Krymu či v rámci konfliktu v Sýrii, čo sa tiež odrazilo na jej pozícii v rámci štátu (vplyv 75). Armáda je plne podriadená politickému vedeniu krajiny. Z vojenského hľadiska jej však vyhovuje status quo, kedy môže uplatňovať nepriamu stratégiu vedenia boja za nižšieho rizika a nákladov než v prípade otvoreného nasadenia (60). V súčasnosti patrí konflikt na Ukrajine medzi hlavné témy, ktorým armáda venuje pozornosť (75). Flexibilita odráža flexibilitu politického vedenia (15).

Federálna bezpečnostná služba (FSB)

Vnútoraná bezpečnostná služba, do ktorej kompetencie spadajú aj operácie v blízkom zahraničí. Služba funguje aj ako nástroj vplyvu silovikov, čo sa odráža na jej vplyve (80). FSB vyhovuje status quo (60), v rámci ktorého je Ukrajina destabilizovaná a sú vytvorené vhodné podmienky na priame pôsobenie FSB na politické a vojenské vedenie separatistov. (Bukkvoll 2016) Konflikt na Ukrajine je jednou z oblastí ktorej FSB venuje svoju pozornosť (70). Flexibilita spravodajských služieb je rigidnejšia než je tomu u politického vedenia štátu (10)

Služba zahraničnej rozviedky (SVR)

Civilná rozviedka, najmenšia a najmenej vplyvná ruská spravodajská služba (70). Z podstaty činnosti by SVR vyhovovala určitá deeskalácia – formálny aj reálny pokoj zbraní, ktorý mohol otupiť pozornosť kontrarozvedných orgánov cieľových krajín, čím by sa zlepšili podmienky pre jej pôsobenie (50). (Bukkvoll 2016) Situácií na Ukrajine je venovaná pozornosť, nepatrí to však medzi top priority služby (60). Flexibilita 10.

Vojenské spravodajstvo (GRU)

Najelitnejšia spravodajská služba, v kontexte konfliktu na Donbase má výrazný vplyv (85). Na rozdiel od FSB, GRU uprednostňuje určité vyostrenie situácie v rámci ktorého je schopná presadzovať svoje ciele. Z podstaty činnosti GRU vyhovuje „šedá zóna medzi mierom a otvorenou vojnou“ (70). (Bukkvoll 2016) Konflikt na Donbase patrí medzi top priority GRU (85). Flexibilita 10.

Ministerstvo financií

Výrazný politický aktér (vplyv 65). Z hľadiska pozície ku konfliktu na Donbase zastáva skôr deeskalačnú pozíciu, ktorá by mohla viesť k zníženiu výdavkov Ruska, využitiu kapitálu v iných oblastiach či tiež k uvoľneniu protiruských sankcií (40). Hoci ministerstvo financií považuje túto tému za dôležitú, primárna pozornosť je venovaná iným oblastiam (30). Z hľadiska flexibility ministerstvo v tejto otázke nezastáva výrazne rigidné postoje (25).

Vladislav Surkov

V minulosti pôsobil ako hlavný „kremeľský ideológ“, dnes špeciálny poradca ruského prezidenta pre Abcházko, Južné Osetsko a Ukrajinu. (TASR 2019) Z hľadiska konfliktu na Donbase tak má Surkov výrazný vplyv (85). Je ho možné označiť za určitého prostredníka medzi separatistami a Kremľom. (Nykonorov-Pojman 2017) Z hľadiska pozície Surkov usiluje o presadenie ruských národných záujmov (zvýšenie vplyvu v blízkom zahraničí) a oslabenie Kyjeva (80). Z titulu funkcie je záujem o tému extrémne vysoký (95). Flexibilita 35 odráža Surkovovu podriadenosť prezidentovi, ktorého rozhodnutia sú formované domácou, zahraničnou, bezpečnostnou a ekonomickou situáciou.

Externí aktéri

USA

Kľúčový medzinárodný aktér, ktorého vplyv je daný predovšetkým pozíciou v medzinárodnom systéme. Otázky mierového procesu USA prenechávajú európskym spojencom. Americký vplyv následne zvyšujú vojenské dodávky Kyjevu (50). (Sme 2018) Záujmom Trumpovej administratívy je výrazná deeskalácia konfliktu na Ukrajine (ako problematického bodu vzťahov s Ruskom). USA však zároveň nechcú Rusku výraznejšie ustupovať (10). USA vnímajú situáciu na Ukrajine citlivo, nepatrí však medzi ich priority (45). Vo flexibilitate sú podobne ako iní externí aktéri relatívne rigidný.

Nemecko

Kľúčový aktér, člen EÚ/NATO, jedna z najsilnejších ekonomík sveta, výrazný obchodný partner Ruska, jedna zo strán mierových rokovaní. Nižší vplyv v porovnaní s USA je daný pozíciou v medzinárodnom systéme a predovšetkým dôrazom na soft power (40). Nemecko kladie dôraz na výraznú deeskaláciu konfliktu, pričom si uvedomuje komplikovanosť ukrajinskej domácej politiky a aj rigiditu niektorých ukrajinských predstaviteľov. Pre Nemecko je situácia na Ukrajine jednou z tém, ktorým sa aktívne venuje (50). Flexibilita 5.

Francúzsko

Kľúčový aktér, člen EÚ/NATO, jedna zo strán mierových rokovaní. Členstvo v RB OSN do určitej miery dorovnáva ekonomickú dominanciu Nemecka. Nižší vplyv v porovnaní s USA je daný pozíciou v medzinárodnom systéme a predovšetkým dôrazom na soft power (40). Z hľadiska pozície (20), záujmu o tému (50) a flexibility (5) zastáva totožné názory ako Nemecko.

Európska únia

Vplyv EÚ je daný jednotou jej členov a spočíva predovšetkým v sile protiruských sankcií (37). Cieľom je výrazná deeskalácia napätia, ktorá umožní vytvoriť podmienky pre budúce spolužitie Rusov a Ukrajincov v rámci jedného štátu (10). EÚ vníma situáciu na Ukrajine veľmi citlivo a venuje jej pomerne veľkú pozornosť (65). Flexibilita 5.

NATO

Vplyv Severoatlantickej aliancie ako celku na konflikt na Ukrajine je relatívne nízky, ovplyvnený aj neexistenciou záväzkov Aliancie voči Ukrajine (25). Z hľadiska pozície zastáva

podobné názory ako EÚ či USA (10). Nakoľko sa jedná o ozbrojený konflikt v susednej krajine NATO, patrí situácia na Ukrajine medzi priority Aliancie (75). Flexibilita 5.

OBSE

Kľúčový aktér pôsobiaci priamo na Donbase. Vplyv OBSE posilňuje priame pôsobenie v oblasti, no zároveň ho oslabuje absencia výkonných právomocí či celkový spôsob prijímania rozhodnutí (konsenzus)¹⁶ (40). Cieľom OBSE je dosiahnuť prímerie a následnú deeskaláciu (35). Situácia na Ukrajine aktuálne patrí medzi top priority OBSE (80). Nízka flexibilita (5) vyplýva z hlavného cieľu organizácie – zabezpečenie bezpečnosti v Európe.

Medzinárodné finančné organizácie

Medzinárodný menový fond či Svetová banka patria medzi organizácie, ktoré majú len nepriamy vplyv (20). Cieľom medzinárodných finančných organizácií je ukončenie konfliktu (0), ktoré prispeje k celkovému ozdraveniu ekonomík zainteresovaných štátov a k zvýšeniu schopnosti plnenia si finančných záväzkov. Konflikt na Ukrajine nepatrí medzi hlavné témy finančných organizácií (10). Flexibilita 5.

¹⁶ Vyžaduje sa zhoda Ruska, Ukrajiny, ako aj zvyšných členov.

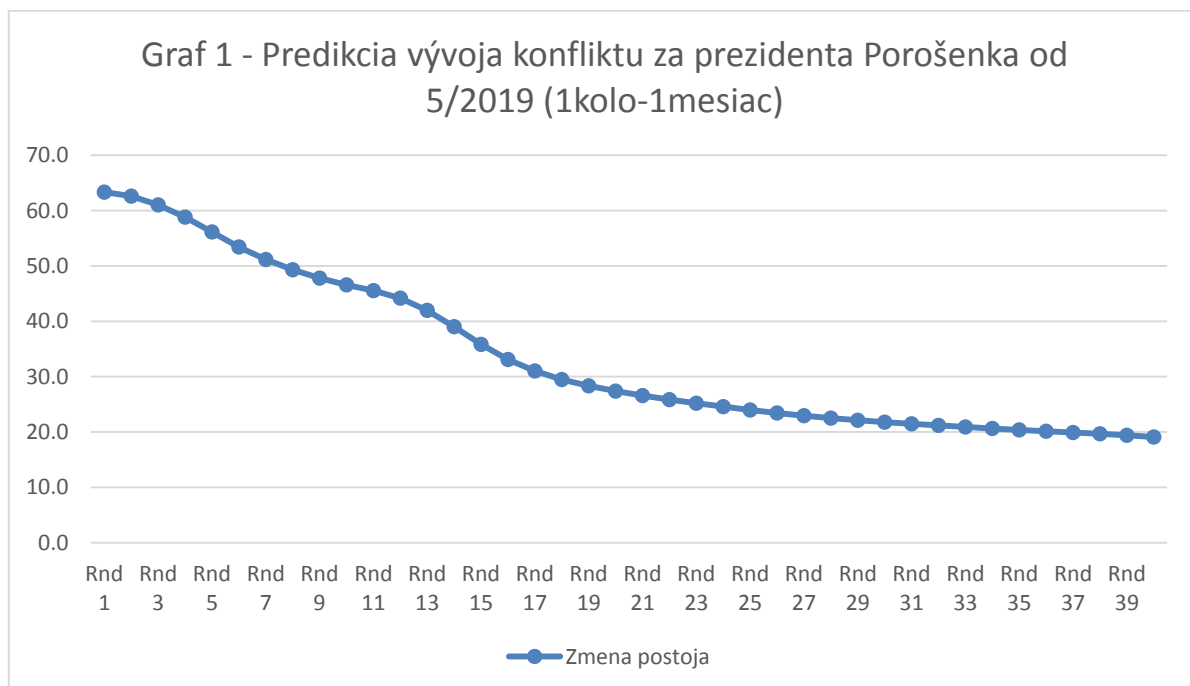
ANALÝZA PREDIKCIE

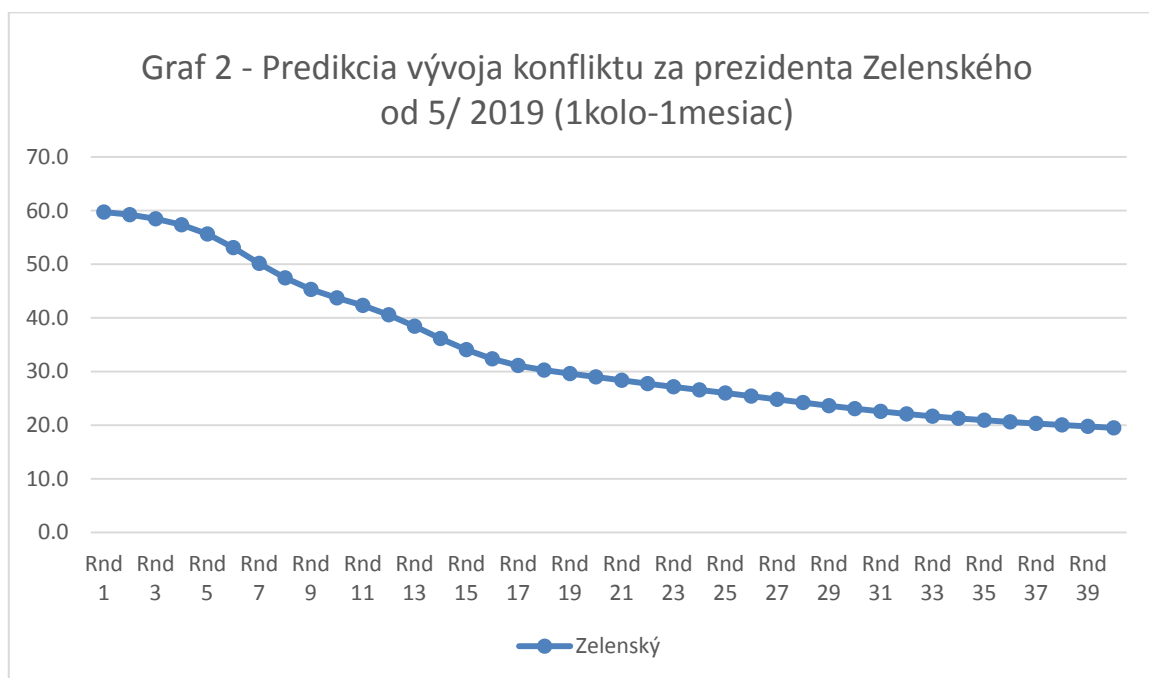
Z hľadiska času je autorom predikčného modelu odporúčané nastavenie na 24 kôl, čo by malo zodpovedať obdobiu cca 24 mesiacov. V rámci predikcie možnej reeskalácie konfliktu na Donbase bola uskutočnená simulácia na maximálny vyšší počet kôl (40) s cieľom zistiť pravdepodobný trend vývoja situácie.

Ako však z podstaty predikcie vyplýva, s nárastom času klesá presnosť predikcie, nakoľko nie je možné identifikovať a eliminovať všetky intervenujúce premenné. Táto skutočnosť preto bude zohľadnená pri analýze a následnej interpretácii výsledkov predikcie.

V oboch skúmaných prípadoch (prezident Porošenko aj prezident Zelenský) vykazuje predikcia deeskalačnú tendenciu. Napriek relatívne dlhému skúmanému obdobiu (40 kôl/mesiacov) výstupy nedosiahnu hodnoty blízke 0 (mier), ale len hodnoty okolo 19. V tejto súvislosti je nutné zobrať do úvahy fakt, že konflikt medzi Ruskom a Ukrajinou (hoci len v latentnej fáze – vid' vyššie) sa cyklicky vracia prakticky od rozpadu ZSSR. Tento fakt sa odráža nielen na vzťahoch na úrovni Kyjev-Moskva, ale aj na úrovni centrum (Kyjev)-periféria (ruskojazyčné oblasti).

Kľúčovým výstupom predikcie je tiež tzv. End rule, tj. odporúčaný koniec simulácie. Predikcia sa tak hneď po prvom kole dostala do bodu, kedy akákoľvek aktivita (deeskalačná/reeskalačná) prakticky oslabuje pozíciu zúčastnených aktérov (podrobnejšie vid' nižšie v kapitole venujúcej sa interpretácii).

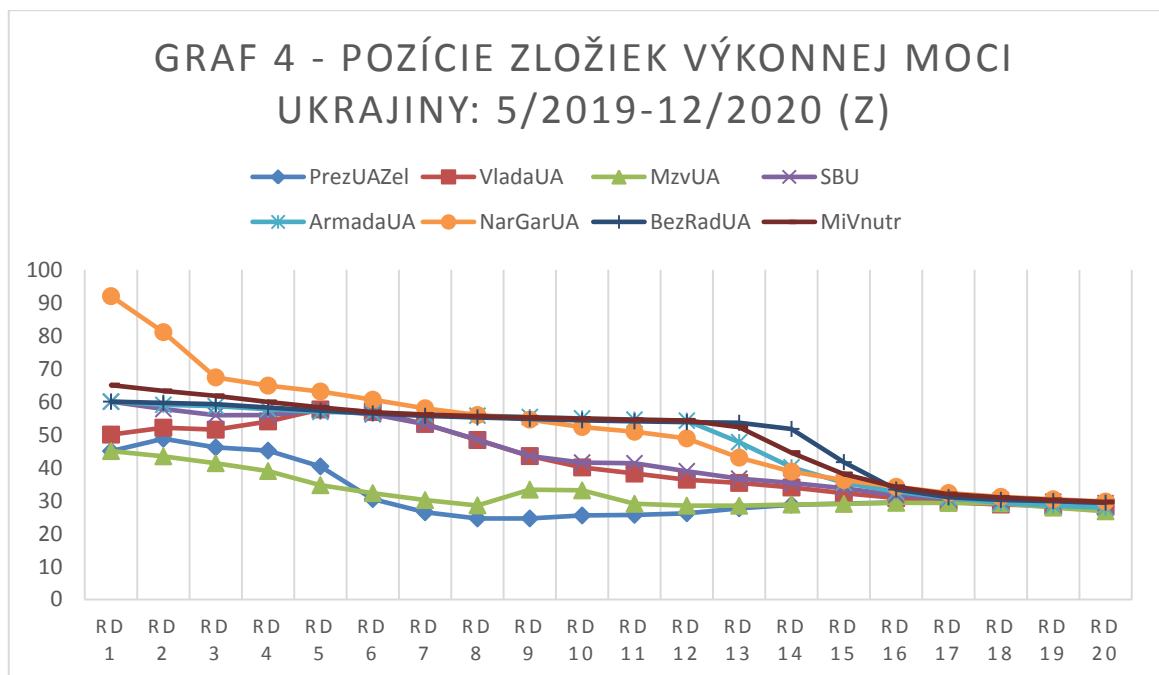
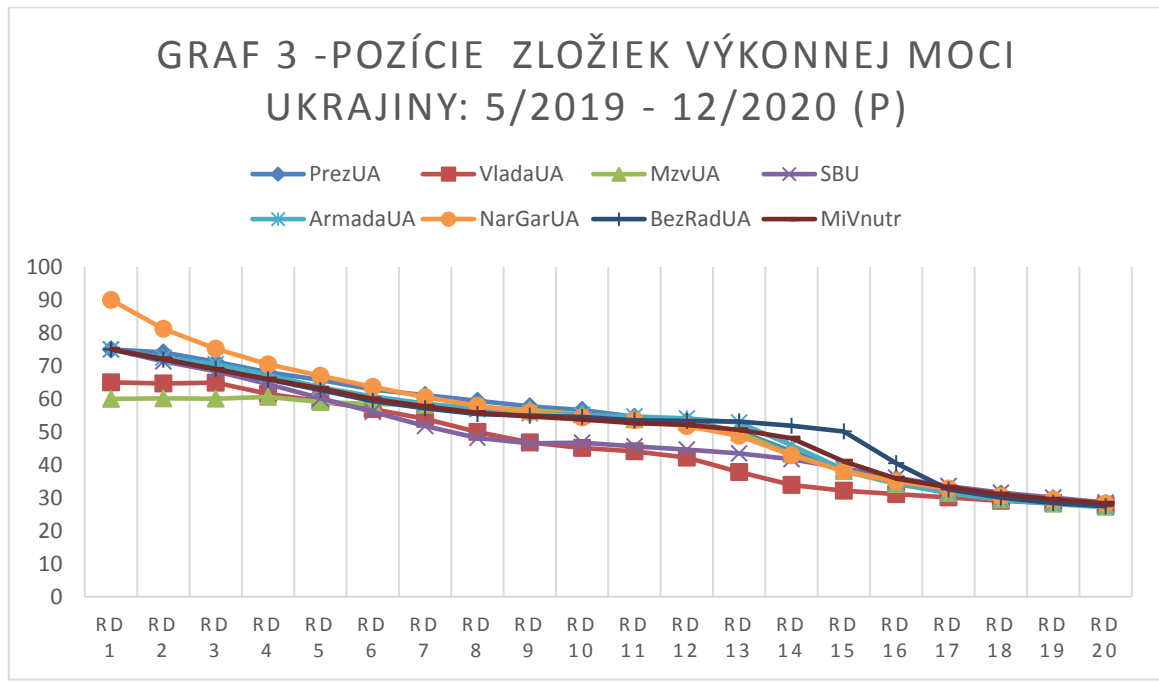

V oboch prípadoch nastúpi trend pozvoľnej deeskalácie približne po 3. kole (júl 2019). Zatiaľ čo v prípade Porošenka (graf 1) dôjde cca od 6. kola (október 2019) k miernemu pribrzdeniu tendencie, v prípade Zelenského nie je pribrzdenie tak výrazné. Postupom času začnú pozície oboch kandidátov vykazovať veľmi podobné hodnoty.

Na celkovú predikciu vývoja konfliktu majú vplyv pozície jednotlivých aktérov, formulujúce sa na základe vzájomných interakcií. V oboch prípadoch dominuje ako hlavný spôsob interakcie medzi aktérmi status quo – čiže trvanie na svojej pozícii, resp. kompromis. Celkovo oba prípady (prezident Porošenko aj prezident Zelenský) vykazujú rovnaký trend, hoci s čiastočne odlišnými výstupnými hodnotami, čo je do veľkej miery dané aj odlišnými vstupnými hodnotami.

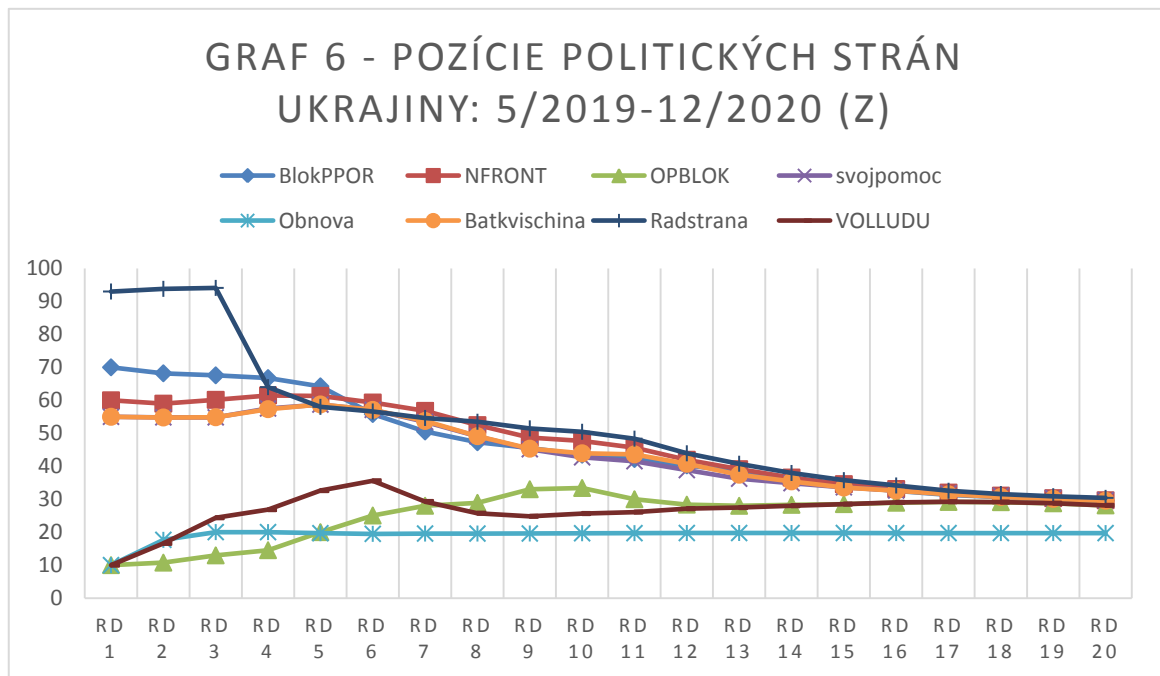
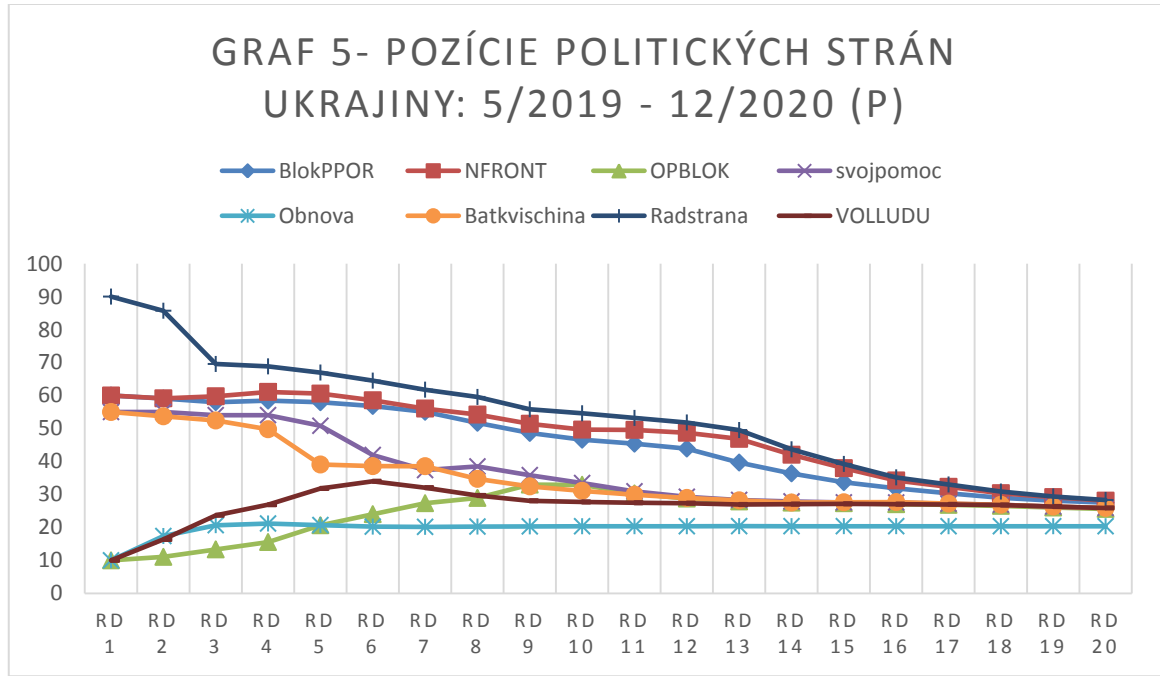
Pozície zložiek výkonnej moci Ukrajiny

Vyššie uvedené grafy ilustrujú vývoj pozícií zložiek výkonnej moci Ukrajiny na prípadoch prezidentovania P. Porošenka (P) a V. Zelenského (Z). V prípade Porošenka zložky výkonnej moci nadviažu na aktuálny stav, pričom fungujú v symbióze. K menšiemu odklonu dôjde v prípade tajnej služby (SBU) a vlády v období od 6. kola (október 2019). V prípade Zelenského je omnoho viac zjavný nesúlad medzi pozíciou nového prezidenta a niektorými zložkami moci (Národná garda, Ministerstvo vnútra). V relatívnej symbióze

s prezidentom (Z) je od začiatku rezort diplomacie, na ktorého činnosť má prezident rozhodujúci vplyv.

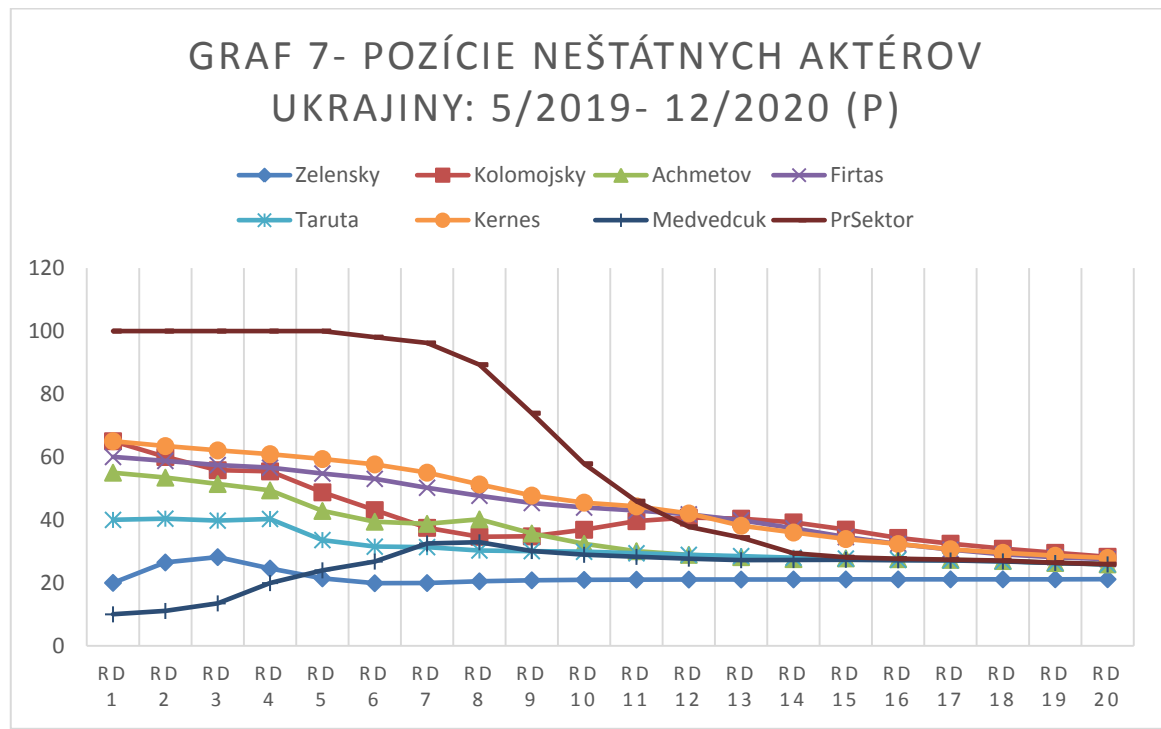
Pozície politických strán Ukrajiny

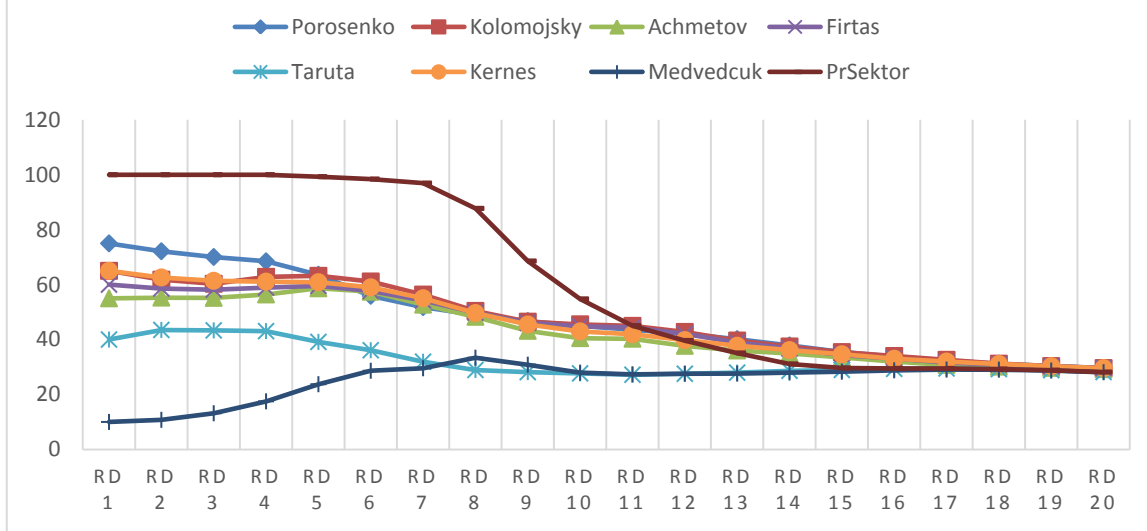
Na prípade politických strán je nutné znovu pripomenúť vykazované End rule po prvom kole. Celkovo je však možné skonštatovať, že pozície aktuálnych koalíčných strán (Blok P. Porošenka a Národný front) sú konzistentné. Najvýraznejšiu zmenu software očakáva

v prípade pozícií Baťkivščyny a Svojpomoci za prezidentovania Zelenského. Strany si pred blížiacimi parlamentnými voľbami uvedomia nálady/únavu spoločnosti, z viac ako 5 rokov trvajúceho konfliktu a budú svoje stanoviská smerovať skôr k pozícií pokoja zbraní (50) či celkového zníženia napätia. Určitý nárast hodnôt je možné zaznamenať len u Opozičného bloku či u Vôli ľudu. V prípade Opozičného bloku za tým môže byť snaha zbaviť sa nálepky „proruskej (promoskovskej)“ strany v období pred parlamentnými voľbami (čo dokazuje aj následný mierny pokles hodnôt) . Celkovo je do budúca viditeľný trend zblížovania pozícií politických strán. V tejto súvislosti však budú kľúčové výsledky jesenných parlamentných volieb ako intervenujúcej premennej.

Pozície neštátnych aktérov Ukrajiny

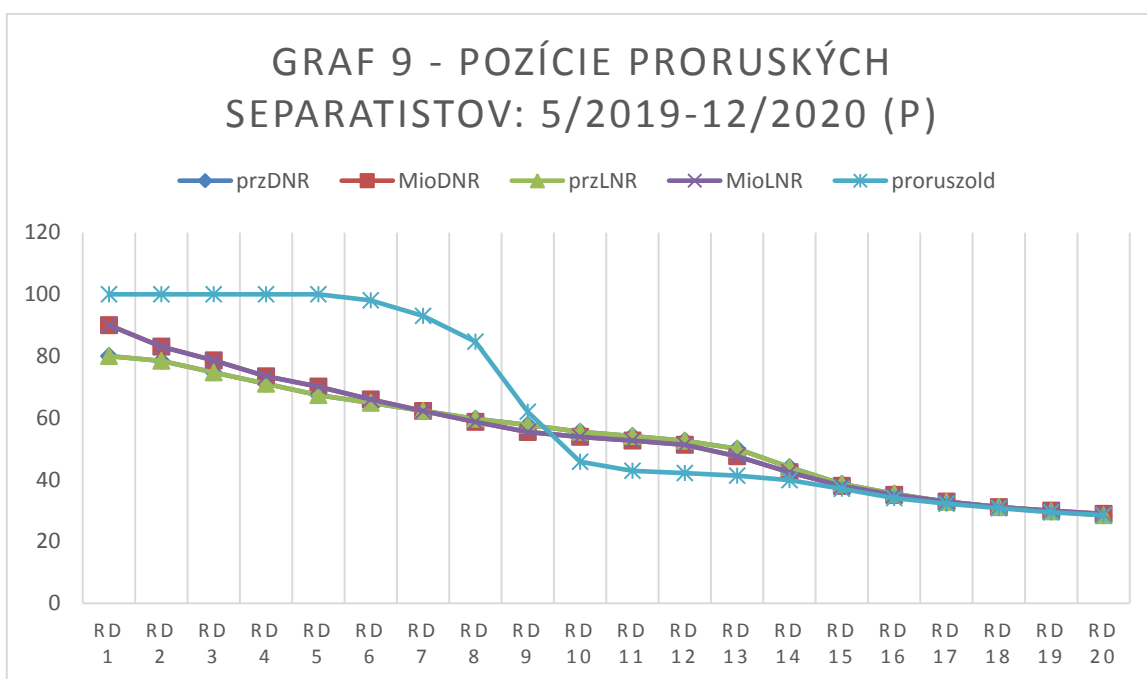

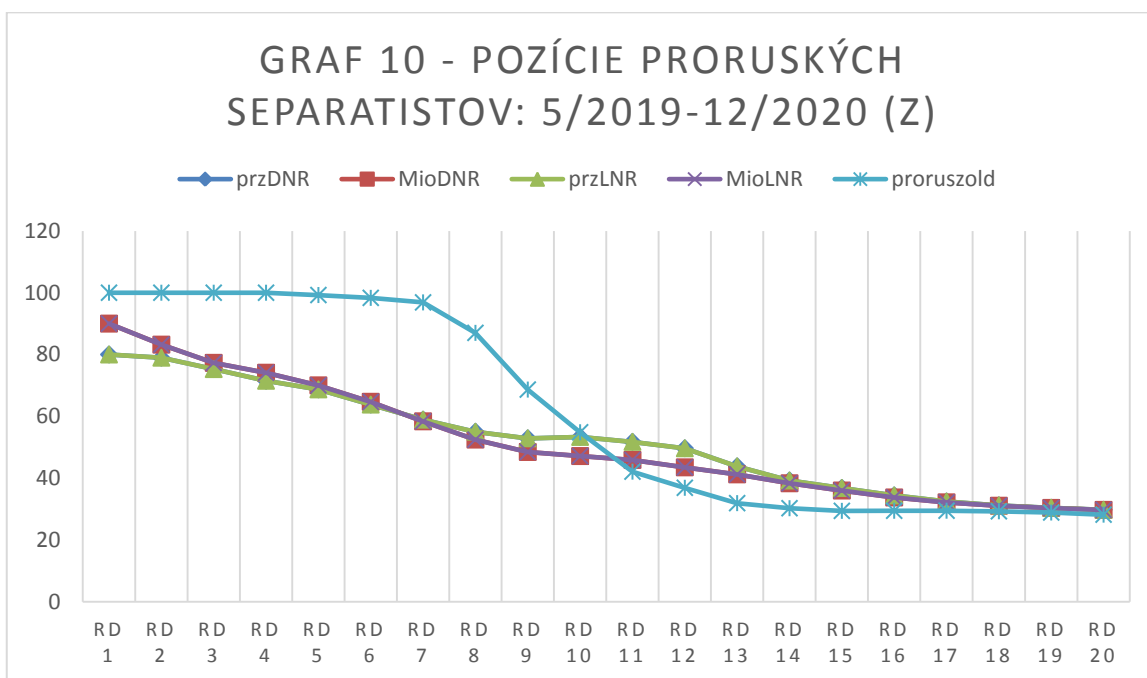
GRAF 8 - POZÍCIE NEŠTÁTNYCH AKTÉROV
UKRAJINY: 5/2019-12/2020 (Z)

Pozície neštátnych aktérov (oligarchov) sú viac menej konzistentné. V prípade prezidentovania Porošenka je zjavný prepád hodnôt prezidentovho kritika I. Kolomojského po 4. kole, za čím môže byť snaha využiť potenciál prezidentských volieb (Kolomojského podpora Zelenskému) pre voľbami parlamentnými. K určitému prepádu hodnôt dôjde aj v prípade R. Achmetova. V prípade prezidentovania Zelenského sú pozície väčšiny oligarchov vo vzájomnej symbióze. Pozícia V. Medvedčuka v oboch prípadoch do istej miery odráža pozíciu vyššie uvedeného Opozičného bloku. Z hľadiska analýzy je zaujímavý výrazný prepád pozícií Pravého sektora po 7. kole (prepád vôle k eskalácii konfliktu na Donbase).

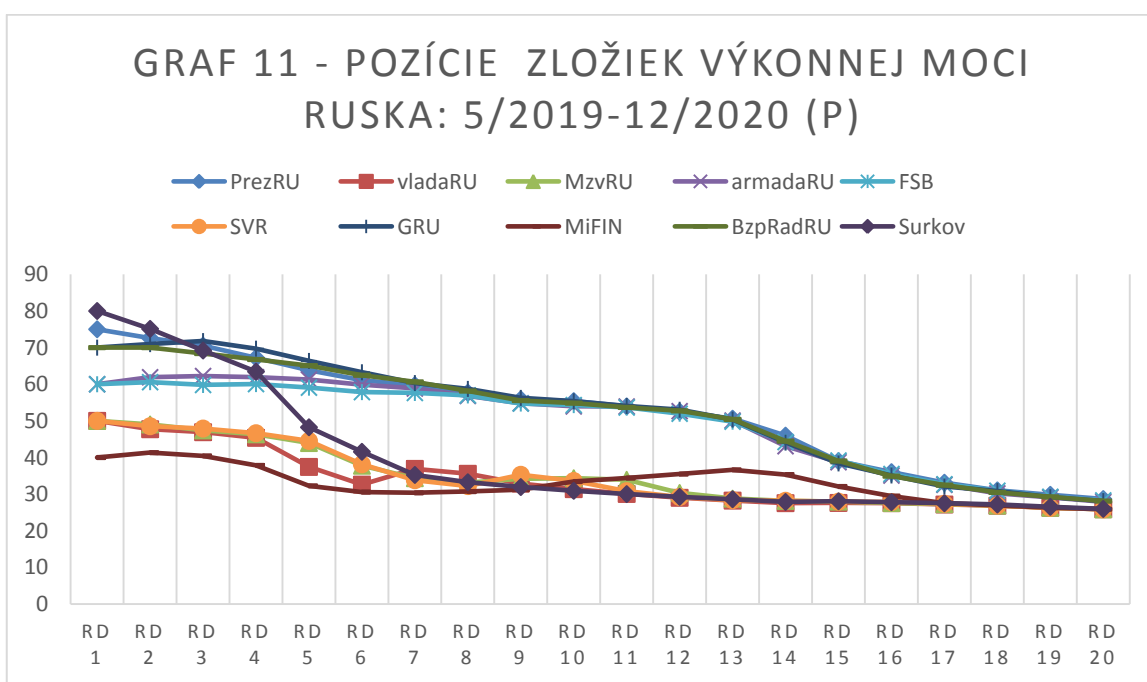
Pozície proruských separatistov

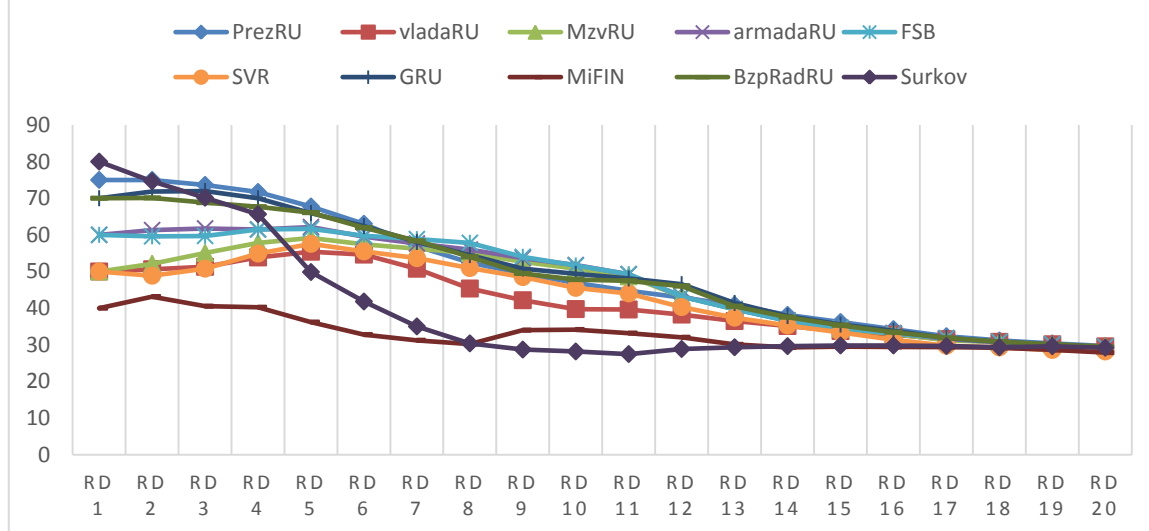

Pozície proruských separatistov sú v oboch prípadoch konzistentné. V prípade proruských žoldnierov software predpovedá obdobný prepád hodnôt, ako v prípade Pravého sektora. V prípade prezidentovania Porošenka by bol prepád strnší a viac sa odklonil aj od pozícií Pravého sektora. V prípade prezidentovania Zelenského prepád hodnôt vykazuje súbežný (klesajúci) trend s Pravým sektorom. Za poklesom hodnôt proruských žoldnierov môže byť jednak tlak/väčšia kontrola zo strany vedenia separatistických republík/Moskvy, prípade ich celkový pokles už aj tak nízkeho vplyvu.

Pozície zložiek výkonnej moci Ruska

GRAF 12 - POZÍCIE ZLOŽIEK VÝKONNEJ MOCI
 RUSKA: 5/2019-12/2020 (Z)

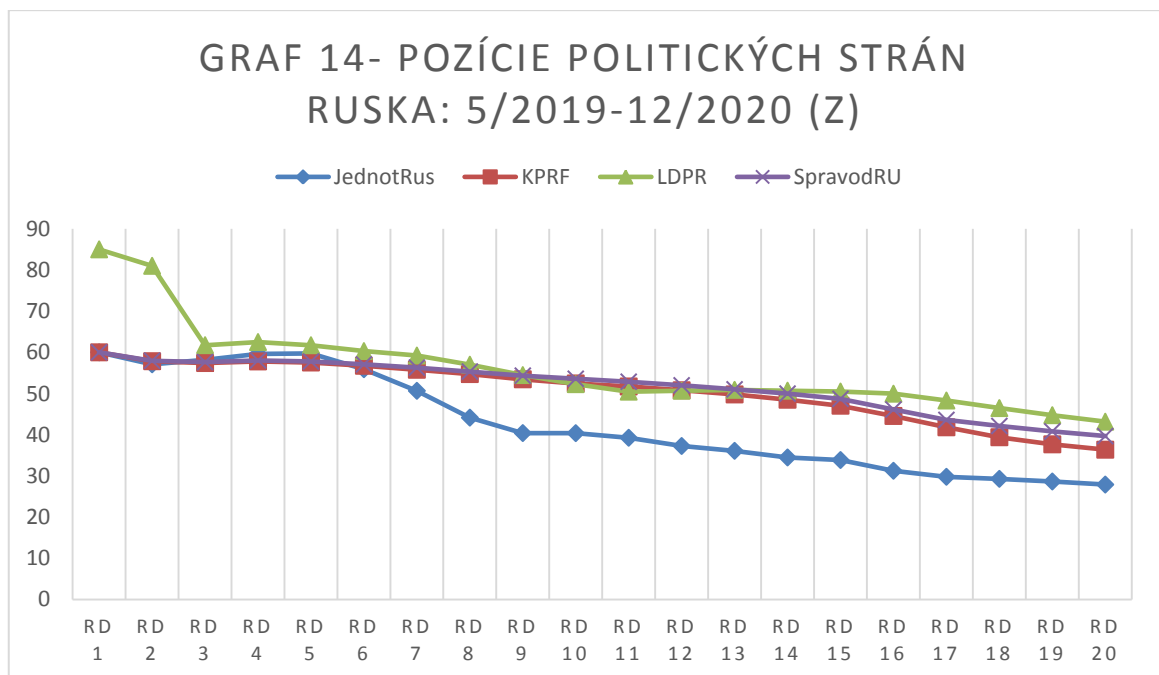
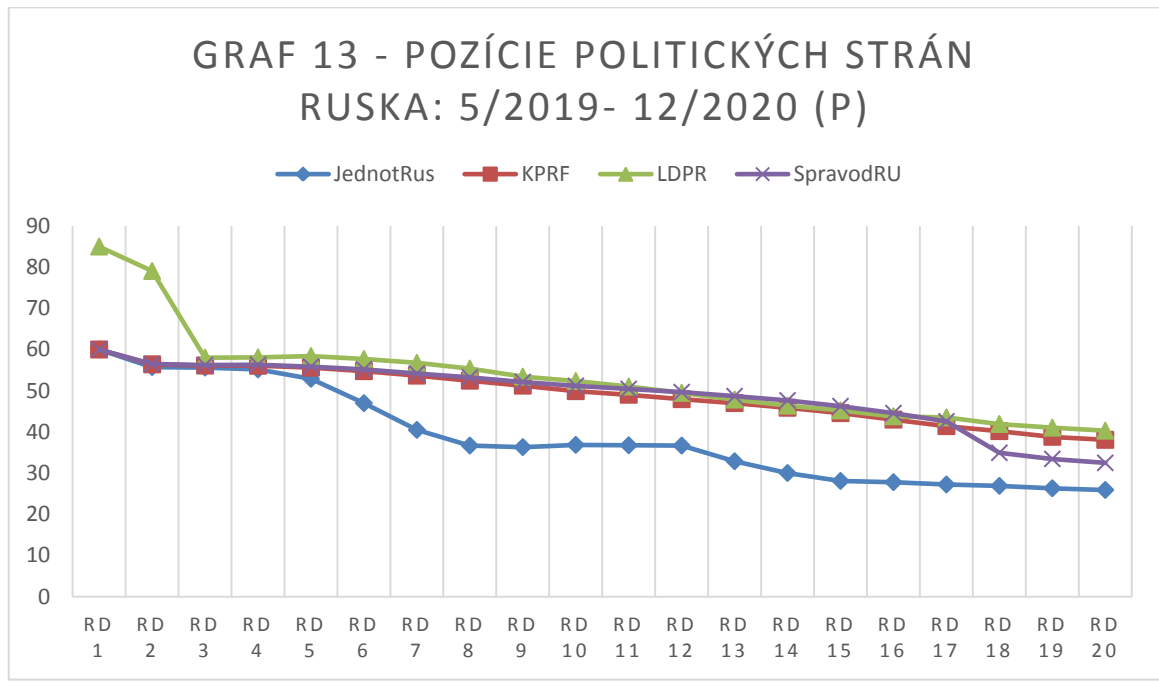
V prípade zložiek výkonnej moci Ruskej federácie je zjavné dominantné postavenie prezidenta, ktorý na seba viaže pozície silových zložiek štátu: Bezpečnostnej rady, GRU, ale aj FSB či armády (ktorých pozície sú v tomto prípade menej vyostrené). V prípade prezidentovania Porošenka (graf 11) je tiež jasný výraznejší rozpor medzi prezidentom so silovými rezortmi a vládou s Ministerstvom financií, ktoré kladú dôraz na ekonomický aspekt. Pozícia civilnej rozviedky (SVR) je v tomto prípade bližšia pozícií vlády.

V prípade prezidentovania umiernenějšího Zelenského sú však pozície vlády a rozviedky (SVR) bližšie k pozíciám silových rezortov. Viac než k deeskalácii sa títo aktéri klonia k formálnemu a reálnemu pokoji zbraní. To je možné interpretovať aj ako snahu Ruska využiť miernejšie postoje nového prezidenta Ukrajiny (Zelenského) vo svoj prospech. Moskva by tak v tomto prípade necítila zo strany Ukrajiny dostatočný tlak, ktorý by ju viedol k snahám o väčšiu deeskaláciu konfliktu.

Z hľadiska analýzy je však zaujímavý výrazný pokles hodnôt v prípade V. Surkova v oboch prípadoch, ktorý by podľa výstupov softwaru mal usilovať o väčšiu deeskaláciu situácie. Tá by z jeho pohľadu mohla zabezpečiť lepšie presadzovanie politických záujmov Ruska na Ukrajine (možné politické zamrznutie konfliktu/priestor pre úvahy o budúcom statuse Donbasu v rámci Ukrajiny....).

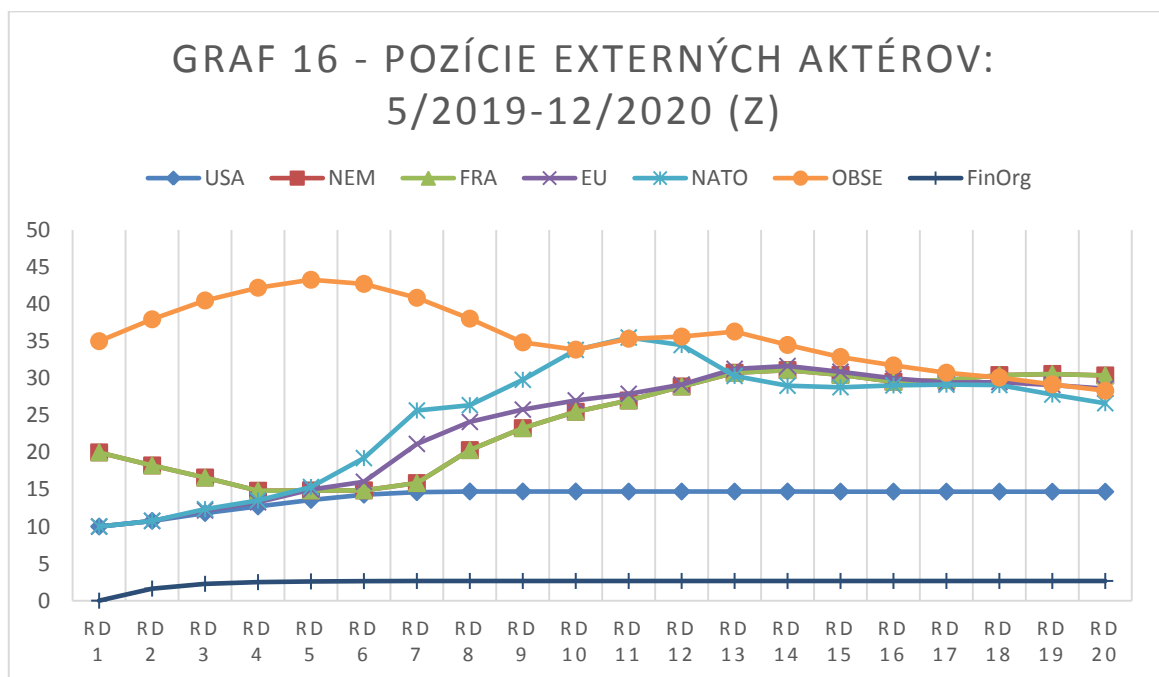
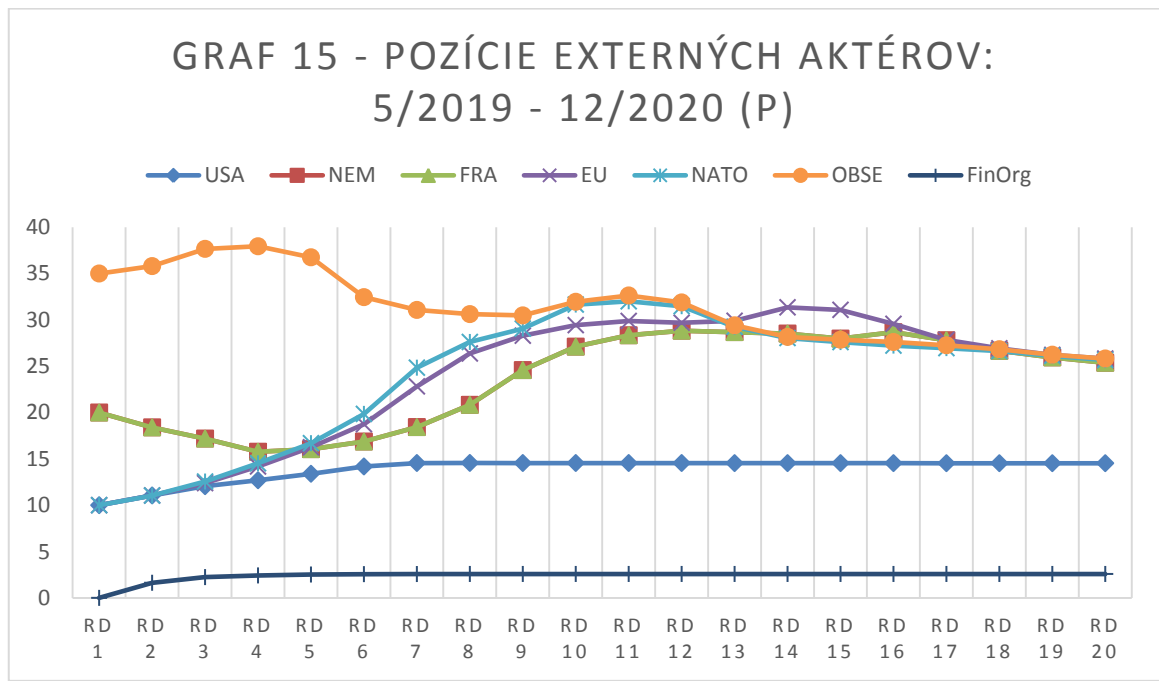
Celkovo predikčný software predpokladá pozvoľnú deeskalačnú tendenciu Ruska.

Pozície politických strán Ruska

Pozície ruských politických strán vykazujú konzistentné hodnoty bez ohľadu na ukrajinského prezidenta. Opozičné politické strany LDPR, KPRF či Spravodlivé Rusko sú v otázke možnej deeskalácie opatrnejšie a ich hodnoty sa pohybujú väčšinou okolo úrovne 60 (status quo) - 50 (formálny aj reálny pokoj zbraň). Hodnoty vládnej strany Jednotné Rusko sú do značnej miery ovplyvnené pozíciou exekutívy a ochota k deeskalácii je väčšia a to paradoxne v prípade prezidentovania P. Porošenka! To môže byť dané vysokými nákladmi konfliktu na Donbase, pričom strana vníma nálady ruskej spoločnosti (nespokojnosť s ekonomickou situáciou).

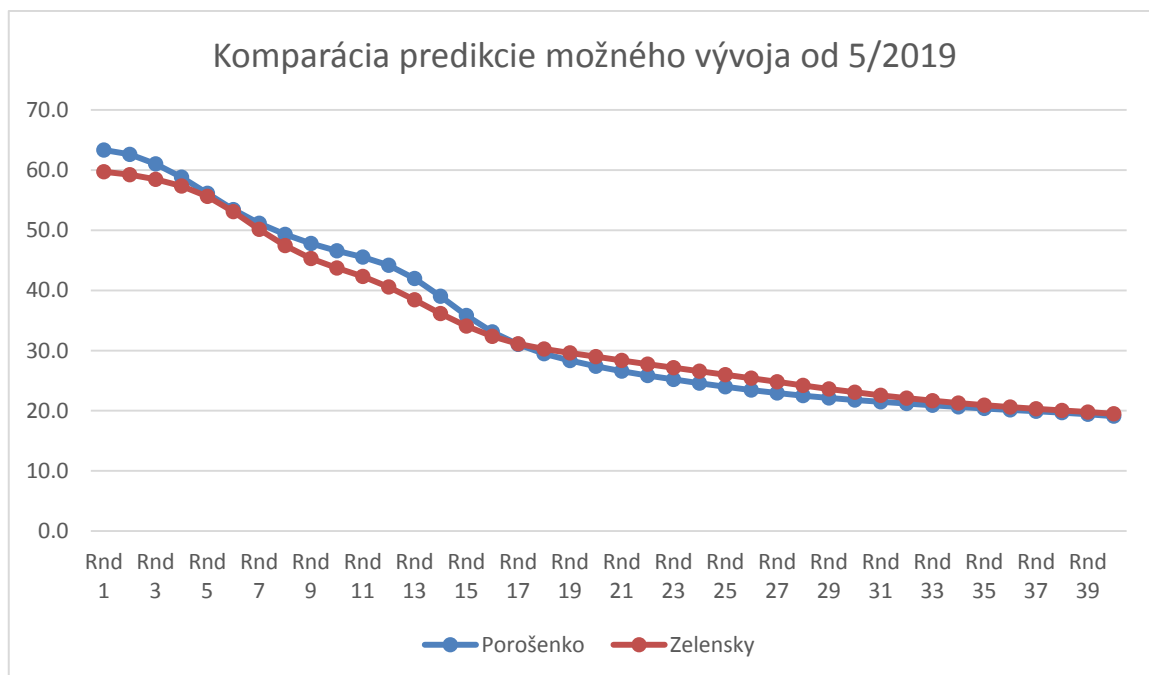
Pozície externých aktérov

Pozície USA aj finančných organizácií sú v oboch prípadoch konzistentné. Software však predpokladá výraznejšiu zmenu pozícií EÚ a NATO. Obe organizácie si uvedomia komplexnosť situácie súvisiace okrem iného s vnútornými problémami Ukrajiny. Pozície EÚ, NATO, ale aj Nemecka a Francúzska sa tak priblížia pozícii OBSE. OBSE bude vo svojich pozíciách

konzistentná, pokúsi sa však využiť obdobie po parlamentných voľbách (6. kolo) pre tlak na kľúčových aktéroch, ktorý by mohol prispieť k väčšej deeskalácii.

ANALYTICKÉ ZHRNUTIE A INTERPRETÁCIA

Ako vyplynulo z predchádzajúcej analýzy oboch prípadov a ako názorne demonštruje vyššie uvedený graf, konflikt na Donbase pravdepodobne nenaberie reeskalačnú, ale skôr pozvoľnú deeskalačnú tendenciu (smerujúcu k hodnotám 10-20). S vysokou pravdepodobnosťou bude tento trend prítomný bez ohľadu na to či bude prezidentom Ukrajiny P. Porošenko, alebo V. Zelenský. Napriek odlišným vstupným hodnotám oboch kandidátov by sa podľa predikčného modelu časom malo dôjsť ku koherencii pozícií.

V tejto súvislosti je však nutné zdôrazniť, že predikčný model na základe analýzy vyhodnotil, že hneď po prvom kole dôjde k tzv. End rule, tj. odporúčanému koncu simulácie. Akýkoľvek ďalší postup by totiž mohol byť pre aktérov nevýhodný, tj. oslabil by ich pozície!

To je možné interpretovať ako patovú situáciu – zmrznutosť, kedy k žiadnemu pokroku (reeskalácii/deeskalácii) nemôže dôjsť bez úmyselnej „intervencie/činu“ (výraznej zmene pozícií) aspoň jednej zo strán konfliktu. Takýto krok by jej však mohol spôsobiť škody/straty, ktoré by prevýšili možné zisky.

Pokiaľ však budeme ignorovať End rule hneď v prvom kole a pozrieme sa na nasledujúce kolá uvidíme pozvoľný deeskalačný trend, ktorý naberie spád približne od 3. kola (leto 2019). Ďalšie end rule bolo prítomné v prípade prezidentovania Zelenského v 6. kole (cca. Október 2019), pričom v tomto období dôjde na Ukrajine k dôležitým parlamentným voľbám, čo je možné označiť za intervenujúcu premennú, ktorá môže ovplyvniť kľúčových aktérov a tým aj celý

vývoj na Donbase. V tejto súvislosti je tiež nutné poukázať na fakt, že Zelenský nedisponuje v parlamente výraznou podporou (proprezidentskou stranou), čo je v zmiešanom politickom systéme Ukrajiny kľúčový faktor.

Zatiaľ čo v prípade Zelenského je deeskalčná tendencia strnšia, v prípade Porošenka má deeskalácia pozvoľnejšiu tendenciu, čo sa prejavuje predovšetkým v období po 6- kole. V tomto období sa pozície oboch aktérov od seba výraznejšie odklonia a to v určitom momente až o 4 body. Časovo toto obdobie koreluje s obdobím po parlamentných voľbách.

K ďalšiemu výraznému End rule dôjde v kolách: 10 (február 2020) - 18 (október 2020) v prípade Zelenského a 12 (apríl 2020) - 20 (december 2020) v prípade Porošenka. Predikčný model v tomto momente výrazne odporúča simuláciu ukončiť. Ďalší vývoj je tak ťažko uchopiteľný a vplýva naň veľa intervenujúcich premenných.

Celkovo je tak možné výsledky predikcie interpretovať nasledujúco:

Najpravdepodobnejšia je patová situácia - určitá zmrznutosť konfliktu, kedy ani jedna zo strán nebude mať dostatok vôle či kapacít na výraznejšie aktivity, či už reeskalačného alebo deeskalačného charakteru. Z vojenského hľadiska tak bude pravdepodobne možné postupne hovoriť o tzv. vyprchávaní konfliktu.

V tejto súvislosti je potrebné pripomenúť možný vplyv intervenujúcich premenných, ktoré môžu spôsobiť zásadné zmeny postojov aktérov. Medzi takéto intervenujúce premenné môžu patriť napríklad parlamentné voľby na Ukrajine (jeseň 2019), neuvážené kroky spojené s autokefáliou Ukrajinskej pravoslávnej cirkvi, ruská domáca politika, snaha Moskvy využiť miernejšiu rétoriku Zelenského (ako nasvedčuje aj graf č. 11 a 12)...

Deeskalačný trend, načrtnutý predikčným modelom sa týka predovšetkým vojenskej situácie na Donbase a nemusí nutne korelovať s politickou situáciou. Deeskalácia napätia automaticky neznamenaá politické doriešenie statusu Donbasu, umožní však vytvorenie podmienok pre dialóg. Ďalší pokrok pri riešení situácie na východnej Ukrajine bude závisieť predovšetkým od vôle aktérov.

Problémom ukrajinskej politiky je jednak komplikovaný politický systém, ako aj roztrieštená scéna (politické súperenie, súperenie oligarchov) či nejednotnosť ohľadom budúceho statusu Donbasu a zahraničnopolitickej budúcnosti krajiny.

Oproti Ukrajine je ruská politická scéna stabilnejšia, ale aj uzavretejšia. V tejto súvislosti bude hrať rolu predovšetkým pôsobenie tzv. klanov v okolí ruského prezidenta (silovici x liberáli...). Je tiež nutné zobrať do úvahy, čo je vlastne skutočným záujmom Ruska na Ukrajine. Možná reeskalácia konfliktu na Donbase by viedla k zvýšeniu nákladov či k zostreniu tlaku

medzinárodného spoločenstva. Naopak, pozvoľné vyprchanie eskalačného potenciálu by viedlo k zníženiu (aspoň časti) nákladov, zároveň by si však Rusko aj naďalej udržalo vplyv na dianie na Ukrajine.

ZÁVER

Výsledky predikcie (End rule v prvom kole) jasne demonštrovali komplikovanosť situácie na Donbase. Simulácia poukázala na fakt, že bez ochoty kľúčových aktérov nebude možné posunúť situáciu tým či oným smerom. V tejto súvislosti tiež hrajú veľkú rolu intervenujúce premenné, ktoré však nie je možné do simulácie zahrnúť, čo môže v konečnom dôsledku viesť k zásadnému skresleniu.

Celkovo je možné skonštatovať, že v najbližšom období¹⁷ pravdepodobne nedôjde na východe Ukrajiny k zásadnejšiemu (politickému) posunu a konflikt sa priblíži do štádia zmrznutia. Z vojenského hľadiska však bude časom možné hovoriť o trende pozvoľnej deeskalácie – vyprchania, kedy bude klesať častosť a intenzita vojenských stretov. Reeskalácií konfliktu budú brániť jednak vysoké náklady, ako aj neistý výsledok či tlak medzinárodného spoločenstva. Deeskalácií zase obavy zo „straty tváre“ na domácej politickej scéne či nejednoznačnosť cieľov (čo vlastne aktéri chcú dosiahnuť)...

¹⁷ Analýza pracovala s odhadom 1kolo – 1 mesiac. Teoreticky však jedno kolo môže predstavovať dlhší časový úsek.

PRÍLOHY

Vstupné hodnoty – prezident Zelenský

Aktér	Vplyv	Pozícia	Záujem o tému	Flexibilita
<i>Prezident Ukrajiny - Zelenský</i>	100	45	85	33
<i>Vláda Ukrajiny</i>	70	50	80	23
<i>Blok Petra Porošenka</i>	45	70	55	20
<i>Národný front</i>	35	60	50	15
<i>Opozičný blok</i>	15	10	75	8
<i>Svojpomoc</i>	10	55	45	18
<i>Obnova</i>	10	10	30	25
<i>Baťkivščyna</i>	8	55	60	23
<i>Radikálna strana</i>	8	93	80	5
<i>Vôľa ľudu</i>	8	10	70	23
<i>MZV Ukrajiny</i>	60	45	80	12
<i>SBU Ukrajiny</i>	75	60	90	30
<i>Ozbrojené sily Ukrajiny</i>	70	60	99	5
<i>Národná garda Ukrajiny</i>	65	92	99	3
<i>P. Porošenko</i>	60	75	70	20
<i>I. Kolomojský</i>	70	65	80	30
<i>R. Achmetov</i>	30	55	80	27
<i>D. Firtaš</i>	15	60	60	25
<i>S. Taruta</i>	10	40	70	35
<i>G. Kerneš</i>	20	65	55	23
<i>Bezpečnostná rada Ukrajiny</i>	85	60	87	3
<i>Ministerstvo vnútra Ukrajiny</i>	65	65	80	3
<i>Viktor Medvedčuk</i>	35	10	80	11
<i>Pravý sektor</i>	10	100	90	3
<i>Prezident DLR</i>	50	80	99	10
<i>Vojenské velenie DLR</i>	30	90	99	10
<i>Prezident LLR</i>	50	80	99	10
<i>Vojenské velenie LLR</i>	30	90	99	10
<i>Proruskí žoldnieri</i>	15	100	99	3
<i>Prezident Ruskej federácie</i>	100	75	80	15
<i>Vláda Ruskej federácie</i>	70	50	60	15
<i>Jednotné Rusko</i>	30	60	25	30
<i>Komunistická strana Ruskej federácie</i>	10	60	10	30

<i>Liberálne-demokratická strana Ruska</i>	10	85	27	30
<i>Spravodlivé Rusko</i>	5	60	10	30
<i>MZV Ukrajiny</i>	70	50	75	15
<i>Ozbrojené sily Ruskej federácie</i>	75	60	75	15
<i>FSB</i>	80	60	70	10
<i>SVR</i>	70	50	60	10
<i>GRU</i>	85	70	85	10
<i>Ministerstvo financií Ruska</i>	65	40	30	25
<i>Bezpečnostná rada Ruskej federácie</i>	90	70	82	15
<i>Vladislav Surkov</i>	85	80	95	35
<i>USA</i>	50	10	45	5
<i>NEM</i>	40	20	50	5
<i>FRA</i>	40	20	50	5
<i>EU</i>	37	10	65	5
<i>NATO</i>	25	10	75	5
<i>OBSE</i>	40	35	80	5
<i>Medzinárodné finančné organizácie (MMF, WB)</i>	20	0	10	5

Vstupné hodnoty – prezident Porošenko

Aktér	Vplyv	Pozícia	Záujem o tému	Flexibilita
<i>Prezident Ukrajiny - Porošenko</i>	100	75	90	15
<i>Vláda Ukrajiny</i>	70	65	85	23
<i>Blok Petra Porošenka</i>	45	60	55	20
<i>Národný front</i>	35	60	50	15
<i>Opozičný blok</i>	15	10	75	8
<i>Svojpomoc</i>	10	55	45	18
<i>Obnova</i>	10	10	30	25
<i>Baťkivščyna</i>	8	55	60	23
<i>Radikálna strana</i>	8	90	80	5
<i>Vôľa ľudu</i>	8	10	70	23
<i>MZV Ukrajiny</i>	60	60	80	12
<i>SBU Ukrajiny</i>	75	75	90	30
<i>Ozbrojené sily Ukrajiny</i>	70	75	99	5
<i>Národná garda Ukrajiny</i>	65	90	99	3
<i>V. Zelenský</i>	20	20	35	33
<i>I. Kolomojský</i>	45	65	80	30
<i>R. Achmetov</i>	30	55	80	27

<i>D. Firtaš</i>	15	60	60	25
<i>S. Taruta</i>	10	40	70	35
<i>G. Kerneš</i>	20	65	55	23
<i>Bezpečnostná rada Ukrajiny</i>	85	75	87	3
<i>Ministerstvo vnútra Ukrajiny</i>	65	75	80	3
<i>Viktor Medvedčuk</i>	35	10	80	11
<i>Pravý sektor</i>	10	100	90	3
<i>Prezident DLR</i>	50	80	99	10
<i>Vojenské velenie DLR</i>	30	90	99	10
<i>Prezident LLR</i>	50	80	99	10
<i>Vojenské velenie LLR</i>	30	90	99	10
<i>Proruskí žoldníci</i>	15	100	99	3
<i>Prezident Ruskej federácie</i>	100	75	80	15
<i>Vláda Ruskej federácie</i>	70	50	60	15
<i>Jednotné Rusko</i>	30	60	25	30
<i>Komunistická strana Ruskej federácie</i>	10	60	10	30
<i>Liberálne- demokratická strana Ruska</i>	10	85	27	30
<i>Spravodlivé Rusko</i>	5	60	10	30
<i>MZV Ukrajiny</i>	70	50	75	15
<i>Ozbrojené sily Ruskej federácie</i>	75	60	75	15
<i>FSB</i>	80	60	70	10
<i>SVR</i>	70	50	60	10
<i>GRU</i>	85	70	85	10
<i>Ministerstvo financií Ruska</i>	65	40	30	25
<i>Bezpečnostná rada Ruskej federácie</i>	90	70	82	15
<i>Vladislav Surkov</i>	85	80	95	35
<i>USA</i>	50	10	45	5
<i>NEM</i>	40	20	50	5
<i>FRA</i>	40	20	50	5
<i>EU</i>	37	10	65	5
<i>NATO</i>	25	10	75	5
<i>OBSE</i>	40	35	80	5
<i>Medzinárodné finančné organizácie (MMF, WB)</i>	20	0	10	5

ZDROJE

BBC. 2018. *Russia-Ukraine tensions rise after Kerch Strait ship capture.*

(<https://www.bbc.com/news/world-europe-46340283>)

Boček, P. 2015. *Prednášky predmetu: RJ_41 Kulturní a politické dějiny Ruska a Ukrajiny.* Brno: MUNI

Brezinski, Z. 1999. *Velká šachovnice: k čemu Ameriku zavazuje její globální převaha.* Praha: Mladá fronta

Budjeryn, M. 2015. *The Reality and Myth of Ukrainian Neutrality.* (

<http://www.worldaffairsjournal.org/article/myth-ukrainian-neutrality>)

Bukkvoll, T. 2016. *Russian Special Operations Forces in Crimea and Donbas.*

(https://ssi.armywarcollege.edu/pubs/parameters/issues/Summer_2016/5_Bukkvoll.pdf)

Central'na viorčá komisija. 2004. *Результаты голосования по Украине.*

(<http://russian.kiev.ua/archives/2004/0411/041122upt1.shtml>)

Central'na viorčá komisija. 2010. *Результаты голосования по Украине - 2 тур*

Президентских выборов. (http://zabor.zp.ua/spec_proekty/exit-poll/vibory-2010_cvk.htm)

CIA. 2019. The World Factbook: Ukraine. (<https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/up.html>)

Duleba, A. – Gális, T. 2016. *Rusko, Ukrajina a my.* Bratislava: Premedia

Financial Times. 2015. *Full text of the Minsk agreement.* (<https://www.ft.com/content/21b8f98e-b2a5-11e4-b234-00144feab7de>)

Forbes. 2014. *Russian Separatists In Ukraine Are Nostalgic For The Soviet Union*

(<https://www.forbes.com/sites/realspin/2014/05/25/russian-separatists-in-ukraine-are-nostalgic-for-the-soviet-union/#24bf31e8212f>)

Gosudarstvennaja Duma. 2019. *Frakcii*. (<http://duma.gov.ru/duma/factions/>)

Gosudarsvennyj komitet statistiki Ukraini. 2001. *Численность и состав населения Украины по итогам Всеукраинской переписи населения 2001 года*.

(<http://2001.ukrcensus.gov.ua/rus/results/general/nationality/>)

GUAM.2019. О ГУАМ (<http://guam-organization.org/o-guam-organizatsii-za-demokratiju-i-ekonomicheskoe-razvitie/>)

Guardian. 2013a. *Ukraine suspends talks on EU trade pact as Putin wins tug of war*.

(<https://www.theguardian.com/world/2013/nov/21/ukraine-suspends-preparations-eu-trade-pact>)

Guardian. 2013b. *Ukrainian protesters flood Kiev after president pulls out of EU deal*.

(<https://www.theguardian.com/world/2013/nov/24/ukraine-protesters-yanukovych-aborts-eu-deal-russia>)

Guardian. 2014. *Ukraine crisis: why Russia sees Crimea as its naval stronghold*.

(<https://www.theguardian.com/world/2014/mar/07/ukraine-russia-crimea-naval-base-tatars-explainer>)

Gurňák, D. 2004. *Štáty v premenách storočí*. Bratislava: Mapa Slovakia

Hnonline.2019. *Zelenskyj chce vyriešiť situáciu na Donbase. Ako prezident by rokoval s Putinom*

(<https://hnonline.sk/svet/1920405-zelenskyj-chce-vyriesit-situaciu-na-donbase-ako-prezident-by-rokoval-s-putinom?fbclid=IwAR2DQ9v79AbYrMkUlpVPbtOc3ZdmAliLrR8fGjs7yVQ6oNqMjtHdaY2KMH8>)

Hudema, M. 2019. *ANALÝZA: Konec reforem, jde o národ. Ukrajinský prezident vsadil před*

volbami na konzervatismus. (<https://www.info.cz/svet/analyza-konec-reforem-jde-o-narod-ukrajinsky-prezident-vsadil-pred-volbami-na-konzervatismus-40346.html>)

Kyivpost. 2018. *One-time oligarch Serhiy Taruta stumbles towards presidency.*
(<https://www.kyivpost.com/ukraine-politics/one-time-oligarch-serhiy-taruta-stumbles-towards-presidency.html>)

ICPS 2016. *Models and costs of Donbass conflicts settlement.*
(http://icps.com.ua/assets/uploads/images/images/eu/acfrogbus740lxvmirk6ghv5bwqdbfksmnrqvdbyr2rcvckkosugsadzibk_0qau_xxlrf6ufadkdxj9qdcj6sgecju_fx1_zec_abcrv_j1saf9ske8qgerp_gijs_.pdf)

Idnes. 2017. *Oligarcha trestá Doněck za znárodnění, pětine města vypnul telefon.*
(https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/ukrajina-telefony-doneck.A170302_091006_zahranicni_aha)

Malachovská, A. 2015. *Oligarcha promluvil. Popsal tajné schůzky na Majdanu.*
(<https://zpravy.aktualne.cz/zahranicni/ukrajinsti-oligarchove-jsou-znovu-ve-hre-hodni-i-zli/r~7bc32e5af59811e4b5ba0025900fea04/>)

Marshall, T. 2017. *V zajatí geografie.* Bratislava: Premedia

Menon, R. - Rumer, E. 2015. *Conflict in Ukraine : the unwinding of the post-Cold War order.* Cambridge. Massachusetts : MIT Press

Mikloš, I. 2019. *Porošenko dopadol ako Fico (píše Ivan Mikloš).*
(<https://komentare.sme.sk/c/22094198/porosenko-dopadol-ako-fico.html>)

Mironova, V – Sergatskova, E. 2017. *How Ukraine Reined In Its Militias.* IN. Foreign Affairs
(<https://www.foreignaffairs.com/articles/ukraine/2017-08-01/how-ukraine-reined-its-militias>)
<https://plus.rozhlas.cz/ukrajina-zaziva-bezpecnostni-uspech-pripojila-vetsinu-nezavislych-dobrovolniku-k-6513771>

Newsroom 2018. *Кернес заявил, что на Донбассе идет "гражданская война" (Видео).*
(<https://newsroom.kh.ua/news/kernes-zayavil-cto-na-donbasse-idet-grazhdanskaya-voyna-video>)

Nykonorov,O.- Pojman,P. 2017. *Aktéři Rusko- Ukrajinské války: Kolaboranti, separatisté, ruští kurátoři a další.* (https://www.politikaspolecnost.cz/wp-content/uploads/2017/06/Nykonorov_Pojman-Aktéři-rusko-ukrajinské-války.pdf)

Rossija 24. 2015. *Крым. Путь на Родину. Документальный фильм Андрея Кондрашова* (<https://www.youtube.com/watch?v=t42-71RpRgI>)

RT.2014. *Обращение Владимира Путина по итогам референдума в Крыму* (<https://www.youtube.com/watch?v=mhrPXMQUUNBA>)

Rychlík, J. – Zilynskyj, B. – Magocsi,R,P. 2015. *Dějiny Ukrajiny.* Praha: NLN

Sme. 2018. *USA zvažia dodávku ďalších zbraní Ukrajine.* (<https://svet.sme.sk/c/20914875/usa-zvazia-dodavku-dalsich-zbrani-ukrajine.html>)

Sovet Federacii. 2014. *В Совете Федерации призывают обеспечить непрерывность осуществления правосудия на территории Крыма и Севастополя.* (<http://council.gov.ru/events/news/40536/>)

Švankmajer, M a kol. 2010. *Dějiny Ruska.* Praha: NLN

TASR. 2016. *Ukrajina: Strana Svojpomoc prechádza do opozície.* (<https://www.teraz.sk/zahranicie/ukrajina-strana-svojpomoc-prehadza/182618-clanok.html>)

TASR. 2019. *Surkov: Putinizmus je ideológiou budúcnosti.* (<https://www1.teraz.sk/zahranicie/surkov-putinizmus-je-ideologiou-buduc/377905-clanok.html>)

TASS.2017. *День Черноморского флота. Досье* (<https://tass.ru/info/1963528>)

TASS. 2018. *История закона о реинтеграции Донбасса. Досье.* (<https://tass.ru/info/4976040>)

Týden. 2014a. *Na Ukrajině zuří i válka oligarchů. O moc, miliardy a přežití.* (https://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/rusko-a-okoli/na-ukrajine-zuri-i-valka-oligarchu-o-moc-miliardy-a-preziti_316432.html)

Týden. 2014b. *Muže, jenž jedná za separatisty, pojí s Putinem kmotrovství.*
(https://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/rusko-a-okoli/muze-jenz-jedna-za-separatisty-poji-s-putinem-kmotrovstvi_311279.html)

Týden. 2019. *Ukrajinská prokuratura podezřívá proruského politika z velezrady.*
(https://www.tyden.cz/rubriky/zahranici/rusko-a-okoli/ukrajinska-prokuratura-podezriva-proruskeho-politika-z-velezrady_512773.html)

The Ukraine Crisis Timeline.2019. (<http://ukraine.csis.org/>)

Unian. 2018. *“Putin doesn't need it”: Kolomoisky speaks of prospects for returning Donbas.*
(<https://www.unian.info/politics/10355298-putin-doesn-t-need-it-kolomoisky-speaks-of-prospects-for-returning-donbas.html>)

Verchovna rada Ukrainy. 2019. *Děputats'ki frakciyi i grupi VIII sklikannja.*
(http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/site2/p_fractions)

Vesti. 2018 *Открытие Крымского моста: весь Госдеп смотрел, как Путин едет на грузовике.* (<https://www.vesti.ru/doc.html?id=3017680>)

Wikimedia.org.2019. *Russians in Ukraine 2001.*
(https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/8/81/Russians_in_Ukraine_2001.PNG)

Wilk, A. 2017. *The best army Ukraine has ever had: Changes in Ukraine's armed forces since the Russian aggression.* Warsaw: OSW.
(https://www.osw.waw.pl/sites/default/files/prace_66_ang_best_army_ukraine_net.pdf)

Zygar, M. 2016. *Všichni muži Kremľu.* Příbram: Pistorius a Olšanská